

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΔ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 Ι Ο Υ Λ Ι Ο Υ 1977 | ΑΡΙΘ. 13-14

Ο ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. { Πρωτ. 2514
Διεκπ. 1066 } Αθήνησι τῇ 11-6-1977

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2151

Π ρ ό ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

«Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Εὐχαρίστως ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι κα-
τόπιν πολυμήνου καὶ ἐπιπόνου προπαρασκευα-
στικῆς ἐργασίας ἤχθη ἐπὶ τέλους, θεία συνάρ-
σει, εἰς αἴσιον πέρας τὸ πολλάκις ἀνακινήθην
κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη θέμα τῆς καταρτί-
σεως τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς
Ἐκκλησίας ἡμῶν, διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ
Νόμου 590/1977 ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 146 τ. Α' 31-5-1977 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυ-
βερνήσεως.

Τὸ ὡς ἄνω γεγονὸς ἀποτελεῖ ὄντως στα-
θμὸν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς
νεωτέρας Ἑλλάδος, καθ' ὅσον ὁ ἐσχάτως ψη-
φισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ
δημοσιευθεὶς Καταστατικὸς Χάρτης εἶναι,
κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, τελειότερος τῶν προ-
ϋπαρξάντων, τὸ μὲν ἀνταποκρινόμενος εἰς
τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, τὸ δὲ
σύμφωνός πρὸς τὴν ἀείποτε ἐν τῇ Ἐκκλη-

σία ἰσχύσασαν κανονικὴν τάξιν καὶ παρά-
δοσιν. Βεβαίως καὶ ὁ Χάρτης οὗτος, ὡς ἄν-
θρώπινον δημιούργημα, ἔχει τὰς ἀτελείας
του, ὅπωςδῆποτε ὅμως ὀλιγωτέρας ἀπὸ ἐ-
κείνας τῶν προῖσχυσάντων καταστατικῶν κει-
μένων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀπὸ τῆς ἀνα-
κηρύξεώς της ὡς αὐτοκεφάλου καὶ ἐντεῦθεν.
Βασικὸν πάντως χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ γνώ-
ρισμα εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Καταστατικὸς
οὗτος Νόμος παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν ἔπειτα ἀπὸ ἐπιμελεστάτην ἐπεξεργα-
σίαν, τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἐκ μέρους τῆς Βου-
λῆς τῶν Ἑλλήνων.

Εἰδικώτερον ἐν τῷ περὶ οὗ πρόκειται
Καταστατικῷ Χάρτῃ διὰ πρώτην φοράν ἐμ-
περιέχονται διατάξεις διὰ τῶν ὁποίων:

α) Αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολι-
τείας τοποθετοῦνται ἐπὶ βάσεως συναλλη-
λίας καὶ ἀπονεῖ ἡ ἀρχὴ τῆς (νόμῳ κρατού-
σης Πολιτείας) (ἄρθρα 1ον καὶ 2ον).

β) Περιβάλλονται διὰ νομοθετικῆς ἰσ-
χύος ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος
τῆς 29-6-1850 καὶ αἱ Πατριαρχικαὶ καὶ Συν-
οδικαὶ Πράξεις τοῦ Ἰουλίου 1866, Μαΐου
1882 καὶ Σεπτεμβρίου 1928.

γ) Τὸ βᾶρος τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος πίπτει εἰς τὴν Ἱεράν
Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, ἥτις ἀποκτᾷ κυρι-
αρχικὰς τρόπον τινὰ ἀρμοδιότητας ἐναντι
τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχουσα τὸ
δικαίωμα νὰ νομοθετῇ διὰ τῆς ἐκδόσεως κα-
νονιστικῶν ἀποφάσεων περὶ τῆς ὀργανώ-
σεως καὶ ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκ-

κλησίας, ἐκλέγουσα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς Μητροπολίτας, καταρτίζουσα τὸν Κατάλογον τῶν δι' Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων, ἐκδικάζουσα, οἶονει ὡς Ἄρειος Πάγος τῆς Ἐκκλησίας, αἰτήσεις ἀναθεωρήσεως κατὰ τελεσιδικίων ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐναντίον Πρεσβυτέρων, Διακόνων ἢ Μοναχῶν, ψηφίζουσα τὸν κανονισμόν ἐργασιῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, κ.λ.π. (ἄρθρα 3ον καὶ 4ον).

δ) Καταργεῖται ὁ θεσμὸς τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱεραῇ Συνόδῳ.

ε) Νομοθετεῖται τὸ «ἐκκλητον» πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην οὐ μόνον διὰ τοὺς Μητροπολίτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου (Νέων Χωρῶν), ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς Μητροπολίτας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Παλαιῶν Χωρῶν) (ἄρθρον 44ον παρ. 2).

στ) Ρυθμίζεται νομοθετικῶς τὸ θέμα τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς καὶ Νοσοκομειακῆς περιθάλψεως ἀπάντων τῶν Ἀρχιερέων, ἐν ἐνεργείᾳ καὶ μὴ, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρον 32ον παρ. 2 καὶ 3).

ζ) Τὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων (προσόντα, διαδικασία διορισμοῦ, προαγωγῆς, μεταθέσεως, μετατάξεως, χορηγήσεως ἀδειῶν, πειθαρχικῆ δίκης, χορήγησις ἠθικῶν ἀμοιβῶν κ.λ.π.) ρυθμίζονται δι' ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. κατ' ἀναλογίαν τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικος περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων (ἄρθρον 42 παρ. 2).

η) Ἐμπεριέχονται εὐεργετικαὶ διὰ τοὺς ἐφημερίους διατάξεις καὶ κατοχυροῦνται νομοθετικῶς πλεῖστα δικαιώματα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου (ἄρθρον 37ον).

θ) Εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον ἐκάστης Μητροπόλεως μετέχουν δύο ἐφημέριοι καὶ εἰς ἐκκλησιαστικὸς σύμβουλος, ὀριζόμενοι διὰ κληρώσεως ὑπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν ἐφημερίων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβούλων τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς ἑδρας τῆς Μητροπόλεως (ἄρθρον 35ον).

ι) Ἡ διοίκησις τοῦ TAKE περιέρχεται κατὰ πλειονοψηφίαν εἰς τοὺς ἐφημερίους, καθ' ὅσον ἐκ τῶν ἐπτὰ μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ τὰ τέσσαρα εἶναι τακτικοὶ ἐφημέριοι, ὀριζόμενοι μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος (ἄρθρον 63ον).

ια) Ἰδρύεται ἴδιος φορεὺς, τελῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὸν ἐλεγχον τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, διὰ τὴν προαγωγήν τῶν διορθοδόξων καὶ τῶν διαχριστιανικῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἄσκησιν τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως Αὐτῆς, ἥτοι τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, τὸ ὅποιον καὶ θὰ λειτουργῇ ὡς Ν.Π.Δ.Δ. (ἄρθρον 41ον).

ιβ) Παρέχεται καὶ νομοθετικῶς πλέον ἢ δυνατότης εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις ἰδρύσεως ἐκκλησιαστικῶν Μουσείων πρὸς καταγραφήν, φύλαξιν καὶ συντήρησιν κειμηλίων, ἱερῶν εἰκόνων καὶ λοιπῶν ἔργων ἐκκλησιαστικῆς τέχνης (ἄρθρον 45ον παρ. 5).

ιγ) Ἀπλουστεύεται ἡ διαδικασία ἐκδόσεως διαβατηρίων εἰς τοὺς κληρικούς παντὸς βαθμοῦ (ἄρθρον 56ον παραγρ. 1, 2 καὶ 3).

ιδ) Τὰ δωρεὰν καὶ ἄνευ συναλλαγματικῶν διατυπώσεων ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἀποστελλόμενα ἢ παραχωρούμενα πάσης φύσεως εἶδη εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα ἀπαλλάσσονται παντὸς δασμοῦ.

ιε) Λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ λεγομένου «ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος», ἥτοι διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἀπομακρυνθέντων τοῦ θρόνου των κατὰ τὸ ἀπὸ 21-4-1967 ἕως 24-7-1974 χρονικὸν διάστημα Ἱεραρχῶν (ἄρθρον 71ον).

ιστ) Πραγματοποιεῖται ἐν μικρὸν βῆμα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ Παλαιοημερολογητικοῦ προβλήματος καὶ διὰ τῆς παραγρ. 9 τοῦ ἀρθρου 39 γίνεται μία παραχώρησις καλῆς θελήσεως πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, διότι διανοίγεται πρὸς

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΗ ΕΝΟΡΙΑΚΩΝ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ*

Οί δια τού υπ' αριθμ. 3618/1630)20 Σεπτεμβρίου 1975 εγγράφου τού Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών κ. Σ ε ρ α φ ε ί μ, Πρόεδρου τής 'Ιερᾶς Συνόδου, ὀριοθέντες Μητροπολίται Μ ε σ σ η ν ί α ς κ. Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς, καὶ 'Α τ τ ι -

κ ῆ ς κ. Δ ω ρ ό θ ε ο ς, καὶ ὁ προϊστάμενος τῆς Νομικῆς 'Υπηρεσίας τῆς 'Εκκλησίας Δικ. Σύμβουλος κ. Θ ε ο φ ά ν η ς Θ ε ο δ ω ρ α κ ό π ο υ λ ο ς, συναντηθέντες τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1975 ἐν τοῖς Συνοδικοῖς Γραφείοις, μετὰ τῶν ὀριοθέντων,

* 'Η ἐνταῦθα δημοσιευομένη «'Εκθεσις περὶ τῶν ἀποψεῶν τῆς 'Εκκλησίας διὰ τὴν Διοίκησιν καὶ Διαχείρισιν τῶν μὴ 'Ενοριακῶν Ναῶν τῶν Κοιμητηρίων» εἶχε συνταχθῆ τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1975. Τὴν 'Εκθεσιν ταύτην υἱοθετήσασα ἡ Διαρκὴς 'Ιερὰ Σύνοδος ἀπέστειλλεν αὐτὴν ἀρμοδίως εἰς τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν διὰ τὴν ἐκδοσιν Νόμου, συμφώνως πρὸς τὰς ἐν αὐτῇ ἐκτιθεμένας ἀπόψεις.

'Επειδὴ ὁμως, παρὰ ταῦτα, ἐδημοσιεύθη ὁ Νόμος 574)1977 (ΦΕΚ τεύχος Α', ἀρ. φύλ. 56)23 Φεβρουαρίου 1977), καταχωρίζεται ἐνταῦθα ἡ ὡς ἄνω 'Εκθεσις ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναπτύσσεται ἀπὸ κανονικῆς καὶ νομικῆς ἐπόψεως τὸ ζήτημα Διοικήσεως καὶ Διαχείσεως τῶν ἱερῶν Ναῶν τῶν Κοιμητηρίων καὶ αὐτῶν τούτων τῶν χώρων τῶν ἱερῶν Κοιμητηρίων.

αὐτοὺς μία θύρα ἐντάξεώς των εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς 'Εκκλησίας.

ιζ) Διασφαλίζεται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκίνητος περιουσία ἐναντι τῶν καταπατητῶν αὐτῆς διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων «περὶ προστασίας τῶν Δημοσίων Κτημάτων» τῶν ἄρθρων 4 καὶ 23 τοῦ Α.Ν. 1539/38 καὶ ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν 'Ιερῶν Μονῶν καὶ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν 'Ιδρυμάτων καὶ 'Οργανισμῶν.

Εὐχαριστοῦντες, ὅθεν, τὸν 'Αρχιποίμενα Χριστόν, τὸν τῆς ἀγίας ἡμῶν 'Εκκλησίας Δομήτορα, διότι ἐν τῷ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἔλεει καὶ τῇ πανσθενεῖ χάριτι, εἰς αἰσίαν ἔκβασιν ἤγαγεν ἔργον δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον, εὐελπιστοῦμεν ὅτι ὁ νέος Καταστατικὸς Χάρτης θὰ παράσχη εἰς τὴν 'Εκκλησίαν ἡμῶν ἀσφαλὲς νομικὸν πλαίσιον διὰ τὴν εὐδίων πλεῦσιν τῆς ὀλκάδος Αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων συγχρόνων ἰδεολογικῶν ρευμάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρεουσῶν ἀντιξοοτήτων, καὶ θὰ βοηθήσῃ Αὐτὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς λυτρωτικῆς Αὐτῆς ἀποστολῆς εἰς καιροὺς λίαν κρίσιμους διὰ τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν 'Ἔθνος καὶ τὴν καθόλου ἀνθρωπότητα.

Ταῦτα ὑμῖν ἀγγέλλοντες καὶ διαπέμποντες ὑμῖν συνημμένως τὸ υπ' αριθμ. 146 τ.

Α')31-5-77 ΦΕΚ παρακαλοῦμεν διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν αὐτῷ δημοσιευομένου Νόμου 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος».

- † 'Ο 'Αθηνῶν Σ ε ρ α φ ε ί μ, Πρόεδρος
- † 'Ο Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δ α μ α σ κ η ν ό ς
- † 'Ο Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Σ τ υ λ ι α ν ό ς
- † 'Ο Εἰάνθης 'Α ν τ ώ ν ι ο ς
- † 'Ο Κασσανδρείας Σ υ ν έ σ ι ο ς
- † 'Ο Παροναξίας 'Ε π ι φ ά ν ι ο ς
- † 'Ο Νικαίας Γ ε ώ ρ γ ι ο ς
- † 'Ο Περιστερίου 'Α λ έ ξ α ν δ ρ ο ς
- † 'Ο Σύρου, Τήνου κλπ. Δ ω ρ ό θ ε ο ς
- † 'Ο Αἰτωλοακαρνανίας Θ ε ό κ λ η τ ο ς
- † 'Ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης Σ ε β α σ τ ι α ν ό ς
- † 'Ο Χίου Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς
- † 'Ο 'Εδέσσης, Πέλλης καὶ 'Αλμωπίας Κ α λ λ ί ν ι κ ο ς

'Ο 'Αρχιγραμματεὺς

† 'Ο Ταλαντίου 'Α μ β ρ ό σ ι ο ς

διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3223521)125)23 Σεπτεμβρίου 1975 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν κ. Κ. Στεφανοπούλου, κ.κ. Δημητρίου Μπέη Γενικοῦ Γραμματέως, Δημητρίου Παπακωνσταντίνου Γενικοῦ Διευθυντοῦ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, καὶ Μιχαὴλ Νικολαράκου Διευθυντοῦ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν, ὡς Ἐκπροσώπων τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου, ἀνεπτύξαμεν προφορικῶς εἰς τοὺς διαληφθέντας Ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν τὰς κάτωθι θέσεις καὶ ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἐγγραφον τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, τὰς «ἀπόψεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», ὡς ἀκολουθῶς:

Α'. ΟΙ ΝΑΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Ἀπὸ Κανονικῆς ἐπόψεως οἱ Ναοὶ καὶ τὰ Κοιμητήρια συγκαταλέγονται εἰς τοὺς «καθηγιασμένους τόπους».

Εἰδικώτερον κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον:

«Πρὸς τέλει τῶν μάλιστα σπουδαιότερων ἱερῶν τελετῶν, ὡς καὶ πρὸς κοινὴν δοξολογίαν καὶ τιμὴν τῶν ἁγίων, ὀρίζονται ἴδιοι καθηγιασμένοι τόποι (ἱεροὶ τόποι).

Α'. Ἐν τοῖς καθηγιασμένοις τόποις καταλέγονται ἐν τοῖς πρώτοις ὁ ναὸς (ἐκκλησία, TEMPLUM), ἐν ᾧ τελοῦνται τὰ τῆς λατρείας καὶ φυλάσσονται τὰ λείψανα τῶν ἁγίων.

Οἱ ναοὶ εἰσι δημόσιοι τόποι λατρείας, διὸ καὶ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ ΝΘ' Κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου καθολικαὶ ἐκκλησίαι. Πλὴν τῶν ναῶν δύνανται νὰ ὑπάρχωσι τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἀρμοδίου ἐπισκόπου καὶ εὐκτήριοι οἶκοι, καλούμενοι ὑπὸ τοῦ ΑΑ' Κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ ἐκκλησίας. Ὡς θεμελιώδης κανὼν περὶ τῶν ναῶν καὶ εὐκτηρίων οἴκων ἰσχύει, ὅτι οὗτοι δέον νὰ ᾧσιν ἐγκαινιασμένοι ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου καὶ νὰ κατατεθῶσιν ἐν αὐτοῖς λείψανα ἁγίων, ἵνα οὕτω γένηται δυνατὴ ἐν αὐτοῖς ἡ τέλει τῶν τῆς λατρείας. Ὁ κανὼν οὗτος στηρίζεται ἐπὶ τῶν σχετικῶν κανονικῶν διατάξεων, ὧν ἡ μὴ τήρησις κολάζεται».

Β'. Τοῖς καθηγιασμένοις τόποις καταλέγονται καὶ τὰ κοιμητήρια. Κατὰ τοὺς διωγμοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἐνεταφιάζοντο οἱ ἀποθνήσκοντες χριστιανοὶ ἐν κατακόμβαις καὶ κρύπταις, βραδύτερον δὲ ἐν ἰδίοις κεχωρισμένοις τόποις, τοῖς καλούμενοις σήμερον κοιμητήριοις. Καλοῦνται δὲ κοιμητήρια, διότι οἱ χριστιανοὶ πιστεύουσιν, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι πρὸς καιρὸν ὕπνος μέχρι τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. Τὰ κοιμητήρια καθίστανται διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀνεγερσιν αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν εὐχῶν καὶ τελετῶν ἱεροὶ τόποι. Δέον νὰ περιβάλλωνται

ταῦτα διὰ τείχους καὶ προστατεύωνται κατὰ πάσης βλάβης. Ἐὰν κοιμητήριον τι βεβηλωθῇ καθ' οἶονδῆποτε τρόπον, δέον νὰ καθαγιασθῇ ἐκ νέου».

Γ'. Τοὺς καθηγιασμένους ἱεροὺς τόπους ὀφείλουσιν ἔνεκα τοῦ πρὸς ὃν οὗτοι ὑπάρχουσιν εὐσεβοῦς σκοποῦ νὰ σέβωνται πάντες, ὅπερ ἀπαιτεῖ οὐ μόνον ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἡ Πολιτεία.

Τὸ σέβας καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τὸν ναόν, ὡς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐκπηγάζουσιν ἐκ θεοῦ δικαίου, ὅπερ ὁ Χριστὸς ἐξεδήλωσεν ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς καταβεβηλοῦντας αὐτὸ Ἰουδαίους, οἵτινες ἐποίουν αὐτὸ οἶκον ἐμπορίου. Βραδύτερον ἐξεδόθησαν περὶ τούτου ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι. Πολλοὶ Κανόνες ἐπασιέουσι τοῖς μὲν ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ κλήρου καθαίρειν, τοῖς δὲ λαϊκοῖς ἀφορισμόν, ἐὰν οὗτοι καθ' οἶονδῆποτε τρόπον βεβηλώσιν τοὺς ναοὺς, χρησιμοποιοῦντες αὐτοὺς πρὸς ἄλλον τινὰ, ἔστω καὶ εὐσεβῆ σκοπὸν, ἢ πρὸς τέλει τῶν τῆς λατρείας. Τὰς αὐτὰς διατάξεις περιέχει καὶ ἡ ἑλληνορωμαϊκὴ νομοθεσία, ἥτις τὴν ἱερότητα τῶν ναῶν τοσοῦτον περὶ πολλοῦ ἐποίητο, ὥστε ἀνεγνώριζε τοῖς ναοῖς καὶ καθόλου τοῖς ἱεροῖς τόποις τὸ καλούμενον δίκαιον τοῦ ἀσύλου (JUS ASYLI).

Ἐκαστος ὀφείλει νὰ σέβηται καὶ τιμᾷ τὸν ναόν, ὡς οἶκον Θεοῦ, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς καθηγιασμένους ἱεροὺς τόπους. Ἡ ἐν Τρούλλῳ σύνοδος ἐξέθηκε περὶ τούτου τὴν ἐξῆς διάταξιν: «Ὅτι οὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβάλων καπηλεῖον, ἢ τὰ διὰ βρωμάτων εἶδη προπιθένα, ἢ ἐτέρας πράσεις ποιεῖσθαι, τὸ σεβάσιμον τῆς ἐκκλησίας φυλάσσοντας». «Οἱ... ἀδιακρίτως τοὺς ἱεροὺς τόπους κοινοποιοῦντες, καὶ καταφρονητικῶς περὶ αὐτοὺς ἔχοντες... εἰ μὲν κληρικοὶ εἶησαν, καθαιρέσθωσαν, εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀφοριζέσθωσαν». Ὑπὸ τοὺς «ἱεροὺς περιβάλους» ἐννοεῖται πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει περὶ τὸν ἱερὸν ναόν, καὶ μάλιστα τὰ κοιμητήρια, ἅτινα συνήθως ἀνεγείρονται παρὰ τῷ ναῷ. Ἡ ἑλληνορωμαϊκὴ νομοθεσία τιμωρεῖ καὶ τὴν βεβήλωσιν τοιοῦτων τόπων, ἀπαγορεύουσα τὴν διεξαγωγὴν ἐν αὐτοῖς δικαστικῶν ὑποθέσεων, τὰς διασκεδάσεις, τὸ ἐμπορεύεσθαι, τὴν πῆξιν καπηλείων κ.τ.λ. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ρυθμίζεται σήμερον ἐν πᾶσι τοῖς πεπολιτισμένοις κράτεσι δι' εἰδικῶν νόμων». (Νικηδὴμου Μίλας «Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», Ἀθῆναι 1906, σελῖς 809-815).

Κατ' ἄλλην ἔκφρασιν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, οἱ Ναοὶ γενικῶς ἀνήκουν εἰς τὰ «ἱερά» καὶ «ἅγια» «πράγματα».

«Ἄγια πράγματα εἶναι πάντα ὅσα ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ εὐρίσκονται καὶ μόνον ἐμμέσως χρῆσι-

μεύουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ δὲ τῆς ἀφιερώσεως τῶν προσέλαβον τὴν ιδιότητα νὰ ὀνομάζονται ἅγια... τοιαῦτα δὲ εἶναι πάντα τὰ κτήματα κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ἅτινα εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰ ἱερά πράγματα εἶναι». (Ἀρχιμ. Μελετίου Σακελλαροπούλου «Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», Ἀθῆναι 1898, σελ. 358-360).

(Γενικῶς, περὶ τῆς κηδεύσεως καὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν εἰς τὰ Κοιμητήρια, βλέπε «Σημειώσεις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας» κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ Καθηγητοῦ Ἀρχιμ. Γερωνύμου Κοτσώνη, Τόμος Β' (Θεσσαλονίκη) 1961, σελίς 76, 77, 78 καὶ 79).

Β'. ΟΙ ΝΑΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ ΕΙΝΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Οἱ ἱεροὶ Ναοὶ (Ἐνοριακοί, Νεκροταφείων, Μονῶν κ.λπ.) εἶναι ἰδιοκτησία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ ὡς τοιαῦτα «ἐστὶν ἰδιοκτησία τοῦ Χριστοῦ», «ἐκ τῆς φύσεως δὲ ταύτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἀντλεῖ ἡ Ἐκκλησία τριῶν εἰδῶν δίκαια: α) τὸ δίκαιον τοῦ διοικεῖν καὶ διαχειρίζεσθαι, β) τὸ δίκαιον τοῦ ἐποπτεύειν τὴν διοίκησιν ταύτην καὶ φροντίζειν, ὅπως ἡ Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία χρησιμοποιεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καὶ γ) τὸ δίκαιον, μὴ ἐκπληρουμένου πλέον τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἢ προκειμένης ἐπείγουσης ἀνάγκης, τοῦ χρησιμοποιεῖν αὐτὴν εἰς ἄλλους σκοπούς, ἢ καὶ ἐκποιεῖν αὐτήν». (Νικοδήμου Μίλας, ἔνθα ἀνωτέρω, σελίς 736-737).

Καὶ περαιτέρω «Κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν δύναται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κοινότης νὰ ἦ ὑποκειμένη τῆς ἰδιοκτησίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, διότι οὕτως αἴρεται ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἡ νομικὴ προσωπικότης... Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κοινότης δύναται μὲν συμμετέχειν καὶ συνεργεῖν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἀλλὰ διὰ τούτου δὲν ἔπεται, ὅτι ἀποκτᾷ αὕτη δικαίωμα κυριότητος...». (Νικοδήμου Μίλας, ἔνθα ἀνωτέρω, σελίς 740-741 καὶ ἐξῆς).

Ἡ διοίκησις δὲ καὶ διαχειρίσις τῆς Ἐκκλ. περιουσίας σχετίζεται μὲ τὴν συντήρησιν τοῦ κλήρου. (Νικοδήμου Μίλας, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 776 καὶ ἐξῆς).

Ὅσαῦτως, κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, «οὐδαμῶς ἀπαντᾷ, ὅτι τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας (γραπτέον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας) μετεῖχον λαϊκοί, οἵτινες σχεδὸν ἤδη ἀποκλειστικῶς δια-

χειρίζονται αὐτήν. Ἡ μεταβολὴ φαίνεται μὲν, ὅτι ἐπῆλθεν ἐκ τῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν πολιτείαν, πράγματι ὅμως ἡ πολιτεία ὑπερέβη καὶ ἐνταῦθα τὰ ὅρια, ἀφηρέθη σχεδὸν πᾶν δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας» κ.λπ. (Ἀρχιμ. Μελετίου Σακελλαροπούλου, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 372-373). Τὰ ὑπὸ τοῦ Μελετίου Σακελλαροπούλου (τοῦ μετέπειτα Μητροπολίτου Μεσοφονίας) ἀναγραφόμενα (ἐν ἔτει 1898) ἔχουν τὴν προέλευσιν ἐκ τῶν ἐπαχθεσάτων Νόμων τῆς πολιτείας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ 1833 καὶ ἐξῆς, ἐκδομένων τῶν Νόμων ἐκείνων ὑπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν γνωστὴν προτεσταντικὴν νοοτροπία τοῦ Μάουερ.

Γ'. ΟΙ ΝΑΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΤΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΝ

Μέχρι τοῦ 1910, ὅτε ἐψηφίσθη ὁ πρῶτος Ἐνοριακὸς Νόμος ἐν Ἑλλάδι, ἡ θέσις τῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων, κατὰ τὴν ἐπηρεασμένην ἐκ τῆς προτεσταντικῆς νοοτροπίας τοῦ Μάουερ Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν, ἦτο ἡ ἐξῆς, ὡς ἐρμηνεύεται εἰς τὴν ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1870 Ἐγκυκλίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου: «Οἱ ἐν τοῖς Νεκροταφείοις ἱεροὶ Ναοὶ εἰς οὐδεμίαν τὴν διὰ τῆς Νομοθεσίας τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένων τριῶν τάξεων ὑπάγονται. Δύνανται δὲ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἰδικὰ εὐκτήρια τῶν κατοίκων τῆς ἐν ἧ κείνται Κοινότητος... ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν παύουσι νὰ θεωρῶνται, ὡς ἐξωκκλησια... ἀνήκοντα εἰς τὸν δήμον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κείνται· αἱ δὲ περὶ τῆς ἀνεγέρσεως ἢ ἀνακαίνσεως τῶν δημοτικῶν ναῶν κείμεναι ἐν γένει διατάξεις ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἢ ἀνακαίνωσιν τῶν ἐν τοῖς Νεκροταφείοις Ναῶν». (Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου «Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», Ἀθῆναι 1901, σελ. 595).

Ἦκολούθησεν ἡ ὑπὸ τοῦ 1923 μ.ε.χρ. σήμερον Νομοθεσία τῶν 50 ἐτῶν (1923 - 1974).

Ἡ Νομοθεσία αὕτη, ἀπηλλαγμένη πως τῆς προτεσταντικῆς τοιαύτης τοῦ Μάουερ, καὶ ἀνεκτιήγιστον ἐν τῇ κατὰ καιρὸς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχει συνοπτικῶς, ὡς ἀκολούθως:

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΝΑΩΝ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ

Τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα 17)28 Δεκεμβρίου 1923, τροποποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Νόμου 5148)1931, ἐκω-

δικοποιήθη υπό του Π.Α. 6 Σεπτεμβρίου) 13 Ὀκτωβρίου 1931, ἐτροποποιήθη ἀκολούθως υπό του Νόμου 5439) 1932 καὶ ἐκωδικοποιήθη ἐκ νέου διὰ του Π.Α. 25 Μαΐου) 9 Σεπτεμβρίου 1932, κατ' ἄρθρον 16 τοῦ ὁποίου:

«Ἡ διοίκσις καὶ διαχειρίσις τῶν ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων ἀνήκει εἰς τὰ Μητροπολιτικά Συμβούλια καὶ ἀσκεῖται διὰ... τῶν δὲ μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας, βαρυνομένους διὰ πάντων τῶν ἐξόδων συντηρήσεως τῶν ναῶν ὡς καὶ μισθοδοσίας τῶν Ἱερῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν. Διὰ Π.Α. καθορισθήσεται ὁ τρόπος τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν Νεκροταφείων ὡς καὶ τῶν Ναῶν αὐτῶν, τῶν ὑφισταμένων εἰς περιοχὴν δήμων, ἐφόσον ταῦτα ὑπερβαίνουν τὰ ἐπτά». Ἐπηκολούθησεν ὁ Α. Ν. 1369) 1938 περὶ οὗ κατωτέρω, καὶ εἴτα ἐπηκολούθησεν ὁ Α. Ν. 2200) 1940, διὰ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ὁποίου καθωρίσθη ὅτι:

«Ἡ διοίκσις καὶ διαχειρίσις τῶν μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων ἀσκεῖται ὑπὸ τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ καὶ τριῶν μελῶν, διοριζομένων τοῦ μὲν ἑνὸς ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, τῶν δὲ ἐτέρων δύο ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ ἢ δημοτικοῦ συμβουλίου. Τὰ ἔσοδα τῶν μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων εἰσάγονται εἰς τὸν Δήμον ἢ τὴν Κοινότητα ὑπὸ ἴδιον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον, διατιθέμενα ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ναοῦ ἢ τοῦ Νεκροταφείου, τὸν δὲ ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως ἀσκοῦν οἱ Δήμοι ἢ αἱ Κοινότητες».

Τὸ ἐδάφιον ὅμως τοῦτο ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ ἄρθρου 2 ἐδαφ. 1 τοῦ Ν.Α. 586) 1941 (ἐγκριθέντος ὡς κατοχικοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 184) 1946 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου), ὁρισθέντος ὅτι ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ διαχειρίσιν τῶν μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων ἰσχύουν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ προῖσχουστος Α. Ν. 1369) 1938, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 8 ἐδ. 2 τοῦ ὁποίου:

«Τὴν διοίκησιν καὶ διαχειρίσιν τῶν ἱερῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων ἔχουν εἰς μὲν τὰς κοινότητας καὶ τοὺς Δήμους κάτω τῶν 50.000 κατοίκων οἱ πλησιέστεροι ἐνοριακοὶ ναοί, οἵτινες καὶ βαρύνονται διὰ πάντων τῶν ἐξόδων συντηρήσεως αὐτῶν ὡς καὶ τῆς μισθοδοσίας

τῶν ἐφημερίων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου κατὰ τὰ προσόντα αὐτῶν»...

Ἀκολούθως διὰ τοῦ Ν. 991) 1943 (ἐγκριθέντος ὡς κατοχικοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 184) 1946 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου) ἐπανῆλθον ἐν ἰσχύϊ αἱ ὡς ἄνω διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200) 1940 Α. Ν., θεωρηθεῖσαι ὡς μηδέποτε καταργηθεῖσαι ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τοὺς μὴ ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῶν Νεκροταφείων ἐκείνων, δι' ἃ ὑφίστανται συμβάσεις μεταξὺ Κοινοτήτων καὶ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ ἔχουν οἰκοδομήσει αἱ Κοινότητες αὐταὶ κοινὴν ἐκκλησίαν ἐντὸς τῶν Νεκροταφείων.

Ἐπηκολούθησεν ὁ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» (δημοσιευθεὶς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 193) 19.9.1970 ΦΕΚ τεύχος Α'), ἐκδοθεὶς κατὰ νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν ἐκ τοῦ ἄρθρου 32 ἐδαφ. 2 τοῦ Ν.Α. 126) 1969 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς ἀθεντικῶς ἠρμηνεύθη διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν.Α. 407) 1971, καὶ οὗτινος Κανονισμοῦ ἡ ἰσχὺς διειρηθήη διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Α. 87) 1974, διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ὁποίου ἄρθρ. 8 ἐδαφ. 2 παραγρ. β' καθωρίσθη ὅτι ἡ διοίκσις καὶ διαχειρίσις τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων εἰς Κοινότητας ἢ Δήμους μέχρι 50.000 ἀνήκει εἰς τοὺς πλησιέστερους ἐνοριακοὺς Ναοὺς.

Ἦδη ἔχει δημοσιευθῆ τὸ Ν.Α. 284) 1974, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ διοίκσις καὶ διαχειρίσις τῶν μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων ὑπῆχθη εἰς τοὺς οἰκείους Δήμους καὶ Κοινότητας, οὗτινος ἀνεκοινώθη ἡ προσωρινὴ ἀναστολή τῆς ἐφαρμογῆς του διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2048) 20.9.1974 Συννοδικῆς Ἐγκυκλίου.

Τὸ ὡς ἄνω Ν. Διάταγμα 284) 1974 (ΦΕΚ τῆς 18 Ἰανουαρίου 1974, ἀριθμὸς φύλλου 17, τεύχος Α'), ὅπερ ἐξεδόθη ἄνευ γνώσεως καὶ γνώμης τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 284

Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν μὴ ἐνοριακῶν ναῶν τῶν κοιμητηρίων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσομεν

Η Α΄ ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ*

Μετά την έγκρισιν υπό της ολομελείας των απόφάσεων ο Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνας κ. Μελίτων, Πρόεδρος της Α΄ Προσυνοδικής Διασκέψεως, απηύθυνε εις τους Συνέδρους την ακόλουθον προσκαλίαν.

«Σεβάσμοι Σύεδροι,

Κατόπιν της εξαντιλήσεως της ύφ' όλων ήμῶν καταρτισθείσης ήμερησίας διατάξεως δια συστηματικής εργασίας και δι' αποφάσεων θετικῶν και συγκεκριμένων και τὸ σπουδαιότερον, τελικῶς, ἐν ἀδελφότητι και ὁμοφωνία, ἡ πρώτη Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις οὐσιαστικῶς τεματίζει ἀπὸψε, ἐνωρίτερον ἢ ὅσον προεβλέφθη, τὸ ἔργον αὐτῆς. Καὶ τὸ τεματίζει αἰδίως και ἐπιτυχῶς. Ἡ νίκη αὐτῆ

εἶναι νίκη ἐξ ἴσου ὄλων τῶν ἁγίων κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἶναι νίκη τῆς μιᾶς ἁγίας Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, εἶναι νίκη τοῦ Θεοῦ.

Καί, λοιπόν, ἰδοὺ ὅτι ἀπ' αὐτῶν τούτων τῶν πραγμάτων βιοῦμεν τὴν σιγμὴν ταύτην τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐκφραζομένην εἰς μίαν διατύπωσιν τῆς λαϊκῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας:

«Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ και ὅλα τὰ κατὰ ὀκορπῶν».

Ἰδοὺ, ἀπόψε, ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίον δύσιν βλέπομεν τὸ ἴλαρόν φῶς τῆς θείας πραγματικότητος ἐν γένει και τῆς θείας οὐσιώσεως και ὑποστάσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Βλέπομεν πῶς ἐργάζεται ἡ οἰκονομία τοῦ Θεοῦ και πῶς γνωρίζει και τί ὁδοὺς ἀνευρίσκει διὰ τὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 206 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

ἜΑρθρον 1.

1. Ἡ διοίκησις και διαχειρίσις τῶν ἐν Κοιμητηρίοις μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν, ὡς και ἀπάσης τῆς περιουσίας αὐτῶν πλὴν τῶν ὑπαγομένων εἰς Φιλανθρωπικά Ἰδρύματα, ἀνήκει εἰς τοὺς Δήμους και τὰς Κοινότητες, ἀνεξαρτήτως πληθυσμοῦ αὐτῶν και ἀσκεῖται κατὰ τὰς περὶ διοικήσεως και διαχειρίσεως τῆς δημοτικῆς και κοινοτικῆς περιουσίας κείμενας διατάξεις. Ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν τῶν κοιμητηρίων τούτων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Ν.Α. 1140)1972 «περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως εἰς ἐνιαῖον κείμενον τῶν περὶ καταστάσεως Δημοτικῶν και Κοινοτικῶν Ὑπαλλήλων διατάξεων».

2. Τὰ ἔσοδα τῶν Ναῶν, περὶ ὧν ἡ προηγουμένη παράγραφος, διατίθενται ἀποκλειστικῶς και μόνον διὰ τὴν συντήρησιν, βελτίωσιν και ἐν γένει διατήρησιν εἰς καλὴν κατάστασιν τοῦ Ναοῦ, ὡς και διὰ πάσας τὰς ἀνάγκας τοῦ Κοιμητηρίου, περιλαμβανομένης και τῆς ἐπεκτάσεως τούτου. Ἐν περιπτώσει ὑπάρξεως περισσευμάτων, ταῦτα περιέρχονται εἰς τοὺς Δήμους και τὰς Κοινότητας.

3. Πᾶσα ἀντίθετος γενικὴ ἢ εἰδικὴ διάταξις, ἀναφερομένη εἰς τὰ διὰ τοῦ παρόντος ρυθμιζόμενα θέματα, καταργεῖται.

ἜΑρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχειται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰανουαρίου 1974

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς περὶ Νεκροταφείων Νομοθεσίας αὐτῆς τῶν 50 ἐτῶν, (1923-1974), εἶναι, α) ἡ ἐναλλαγὴ και ἡ ἀσιτάθεια, κυρίως ἐνεκα τῆς ἐκδόσεως τῆς Νομοθεσίας ταύτης ἀνευ συμφώνου γνώμης ἢ και ἀνευ γνώσεως τῆς Ἐκκλησίας, β) ἡ ὑπαγωγὴ τελικῶς τῆς διοικήσεως και διαχειρίσεως τῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων τῶν πόλεων ἄνω τῶν 50.000 κατοίκων εἰς τοὺς Δήμους, μὲ τὰς ὑποχρεώσεις ὑπ' αὐτῶν τῆς συντηρήσεως τῶν Ναῶν τῶν Νεκροταφείων, τῆς καταβολῆς τῆς μισθοδοσίας τῶν κληρικῶν τῶν Ναῶν και τοῦ λοιποῦ Ἐκκλησιαστικοῦ προσωπικοῦ, και γ) ἡ διοίκησις και ἡ διαχειρίσις τῶν μὴ ἐνοριακῶν Ναῶν τῶν πόλεων τῶν ἐχουσῶν πληθυσμὸν μέχρι 50.000 κατοίκων νὰ ἀνήκη εἰς τοὺς πλησιέστερους ἐνοριακοὺς Ναοὺς. (Ἀναστ. α-σίου Π. Χριστοφιλοπούλου «Ἐλληνικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον», Ἀθήναι 1965, σελ. 197).

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Ἀττικῆς ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Θεοφάνης Θεοδωρακόπουλος

(Συνεχίζεται)

διαφύσση τούς ανθρώπους εις τὰς ἀπαιτηλὰς προβλέψεις των, εις τούς διαταγμούς των, εις τούς μικρούς ἐπιλογισμούς των, εις τούς φόβους των, εις τὴν δειλίαν των, καὶ νὰ τούς ὀδηγήσῃ ἀμέσως εἰς τὴν λεωφόρον τῆς θείας ἀσφαλείας καὶ φιλικότητος.

Διαβεβαιούμαι πάντας ὑμᾶς, ὅτι ὡς ἐκ τῶν πνευματικῶν ἐμπειριῶν καὶ βιωμάτων, τὰ ὅποια συνέμισθον μεθ' ὄλων ὑμῶν, ἀδελφοί, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἐνταῦθα ἐργασιῶν ἡμῶν, ἐξέρχομαι τῆς παρουσίας Διασκέψεως ἰσχυρότερος εἰς τὴν πίστιν μου πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του.

Καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ συμβαίῃ καὶ με ὅλους ὑμᾶς.

Εἶμαι βαθύτατα συγκεκινημένος τὴν στιγμήν ταύτην διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῆς Διασκέψεως ἡμῶν, διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐνότητος ἡμῶν καὶ διὰ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν, πὺν τὸ γεγονός τοῦτο θὰ φέρῃ εἰς ὅλας τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν πιστὸν Ὁρθόδοξον λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο. Διὰ τοῦτο καταλείβω, περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ εἶπω ὅτι, ἂν ἡ Α' αὕτη Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, κλείει με πλήρη ἐπιτυχίαν, ἐν ἀδελφωσύνῃ καὶ ὁμοφωνίᾳ καὶ με τὴν ἔκφρασιν ὀρθοδόξου ἐνότητος, τοῦτο, μετὰ Θεόν, ὀφείλεται εἰς ὑμᾶς ὅλους, καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πρόσωπον.

Διὰ καὶ θεωρῶ ἱερὸν χρέος μου νὰ εὐχαριστήσω πάντας ὑμᾶς δι' ὅσα ἀγαθὰ προσεφέρατε τῇ Διασκέψει ταύτῃ καὶ διὰ τὴν ὑπομονὴν σας πρὸς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν πρόεδρόν σας. Θὰ ἐπεθύμω καὶ θὰ ἠχόμην νὰ ἠδυνάμην νὰ διακονήσω τὴν ἀγίαν ὑπόθεσιν τῆς Διασκέψεως καὶ πάντας ὑμᾶς κατὰ πολὺ, βεβαίως, καλύτερον τρόπον. Συγχωρήσατε τὰς ἐλλείψεις μου. Καὶ παρακαλῶ ἰδιαιτέρως ἕνα ἕκαστον ὑμῶν νὰ με συγχωρήσῃ, ἂν, ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἐθνῶν τῆς προεδρίας καὶ ἐν τῇ σχεδὸν ὑπαρξιακῇ ἀγωνίᾳ μου νὰ μὴ ταπεινωθῇ ἡ Ὁρθοδοξία δι' ἀποτυχίας τῆς Διασκέψεως, ἀλλ' ἀπαραιτήτως νὰ δοξασθῇ διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ ἔργου τῆς ἐν πανορθόδοξῳ ἐνότητι, συνέθῃ ἐνίοτε νὰ εἶμαι ἀσπηρός καὶ οὐχὶ εὐχάριστος.

Θέλω νὰ βεβαιωθῆτε, ὅτι τὸ ὅλον πνευματικόν μου ἐλατήριον — μάρτυς μου ὁ Θεὸς — ἦτο ἡ ἐνότης, τὸ ἅγιον συμφέρον καὶ ἡ δόξα τῆς Ὁρθοδοξίας. Σὰς εὐχαριστῶ διότι, ἐνῶ θάινω εἰς τὰς δυσμᾶς τοῦ θίου μου, μοὶ προσεφέρατε αὐτὴν τὴν ἱερὰν πνευματικὴν εὐδαιμονίαν.

Ἐν συνεχείᾳ ἐπιθυμῶ νὰ συγχωρῶ καὶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν ὑπερ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἐπὶ ἔτη τώρα ἐργαζόμενον καὶ

ἐπερανθρώπως κοπιᾶσαντα διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς παρουσίας Διασκέψεως καὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου αὐτῆς, Γραμματεῖα ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ἰερουσαλῆως Δαμασκηνὸν καὶ τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ ἐν τῇ Γραμματείᾳ.

Ἐπισημειοῦμαι καὶ τελειομένων ἱστορικῶν ἔργων ἐπάρχει πάντοτε μία πλειὰς ἀνωνύμων προσώπων, τὰ ὅποια οὐδέποτε ἐμφανίζονται εἰς τὸ προσκήριον τῆς ἱστορίας, καὶ ὅμως γράφουν ἐκ τοῦ ἀφανοῦς με αὐτοὺς πὺν εἶναι εἰς τὸ προσκήριον τῆς ἱστορίας. Δοιπὸν, πρὸς αὐτοὺς ἀπευθύνω τὸν τελευταῖον ἀλλ' ἴσον λόγον τῆς εὐχαριστίας, ἦτοι πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, οἱ ὅποιοι ὡς βοηθητικὸν προσωπικόν, ὡς γραμματεῖς, ὡς δακτυλογράφοι, ὡς διεκπεραιωταὶ τῆς ὅλης γραφειοκρατίας τῆς Διασκέψεως, ὡς ὀδηγοὶ αὐτοζινητῶν, ὡς ἐπιτελοῦντες καὶ τὴν πλέον ταπεινὴν ὑπηρεσίαν, μᾶς διηκόνησαν καὶ διακονοῦντες ἡμῖν διηκόνησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Κυρίῳ.

Αὐτὸς ὁ Κύριος εἶπεν «ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ». Ὑμεῖς πάντες ἀδελφοί καὶ ὅλοι ὅσοι ἀνέφερον ἀμέσως πρὸ ὀλίγου διηκονήσατε καὶ διηκόνησαν τῷ Κυρίῳ. Ἄς τιμήσῃ πάντας ὑμᾶς ὁ Πατήρ.

Τὴν ἐπομένην, ἡμέραν Κυριακὴν 28ην, ἐτελέσθη θεία Λειτουργία εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ, ἐνθα ἐγένοντο καὶ αἱ Διασκέψεις, συγχωροσταντῶν τῶν Σεβ. Προέδρων, κατὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας, ὁ Πρόεδρος αὐτῆς προσεφώνησεν ὡς ἀκολούθως τοὺς Συνέδρους ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τῆς πρώτης Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Σεβάσμιοι σύνοδοι τῆς Α' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως,

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου ἡμῶν φθάσαντες, λέγομεν, Δόξα σοὶ ὁ Θεὸς Πατήρ σὺν τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ὁ Κύριος εἶπεν «οὐ γὰρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. 18, 20). «ἂν δύο ἢ τρεῖς εἶναι ὄντως συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομα Του εἶναι Ἐκεῖνος παρὼν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, πόσῳ μᾶλλον ὅταν πλείονες εἶναι συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι Του, εἶναι μᾶλλον καὶ μᾶλλον Ἐκεῖνος παρὼν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἐμπνέων, ἐλέγχων, ὀδηγῶν καὶ κατευθύνων τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα πρὸς τὴν πλήρωσιν τοῦ Ἁγίου θελήματός Του.

Καὶ πάλιν ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους: «αἰδοῦ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος» (Ματθ. 28, 20). λέγων δὲ τοῦτο, βεβαίως, δὲν ἠνῆοι μόνον τοὺς περὶ Αὐ-

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Πρὸς
τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐ ν τ α ὕ θ α.

Μακαριώτατε Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι
Ἀδελφοί,

τὸν μαθητὰς ἀλλὰ τὴν μέθοδον τῆς συντελείας τοῦ αἰῶ-
νος ἀπ' αὐτῶν Ἐκκλησίαν, τοὺς ἀποστόλους πασῶν
τῶν ἡμερῶν.

Ἀπὸ τῶν θείων τούτων ρημάτων ἀφ' ἑνός, καὶ
ἀπὸ τῆς πραγματικότητος τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνάξεως
ἀφ' ἑτέρου, βεβαιούμεθα ὅτι ὁ Κύριος ἦτο ἐν τῷ μέ-
σῳ ἡμῶν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τῆς ἐπιτελέ-
σεως τοῦ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἀνατεθέντος ἡ-
μῖν ἱεροῦ ἔργου.

Ἐν τῇ βεβαιότητι ταύτῃ κατακλείομεν σήμερον
τὴν Α' Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν καὶ
εὐχαριστοῦμεν τῷ Κυρίῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι εἰς κε-
νὸν οὐκ ἐδράμομεν, οὐδὲ παραδόχημεν τῷ κόσμῳ, τῷ
θελήσαντι διασκορπῆσαι ἡμᾶς καὶ ἀντιπαθῆναι τῷ
Συναγαρόντι.

Καὶ ἤδη ἐπιστάσης τῆς στιγμῆς ἵνα χωρισθῶμεν
ἀπ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, τῷ σώματι, αἰσθανόμεθα
ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους μᾶλλον ἢ ὅτε ἤλθομεν ἐδῶ ἡ-
νωμένους τῷ πνεύματι.

Ἦλθομεν ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ τοπικῆς
Ἐκκλησίας, κομίζων τὸν ἐν αὐτῇ φυλαχθέντα καὶ
βιούμενον θησαυρὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ πα-
ραδόσεως, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῆς, ἀνὰ τὸν χρόνον,
ἱστορικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας του, ἀπερχόμεθα
δὲ τώρα ἐντεῦθεν, κομίζοντες ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
αὐτοῦ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαν τὴν ἐμπειρίαν τοῦ βιώ-
ματος ἐν μορφῇ συγκεκριμένη, τῆς μιᾶς, ἁγίας ἡμῶν
Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον διὰ τὰ ἐξέλθωμεν ἐξ
ἑαυτῶν, ἐκ τῆς ἰδιοτελοῦς ἐκκλησιαστικῆς μονώ-
σεως καὶ μόνον διὰ τὰ συναντηθῶμεν ἐν τῇ κοινό-
τητι τῆς Ὀρθοδόξου ἀδελφότητος καὶ μόνον διὰ τὰ
περιβάλλωμεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ τῆς
Εὐχαριστίας τὴν κοινὴν τῆς Ὀρθοδοξίας Ἁγίαν
Τράπεζαν, καὶ διὰ μόνον τοὺς λόγους τούτους, λέγο-
μεν, θὰ ἤξιζεν ἵνα συνέλθῃ ἡ παρούσα Διάσκεψις.

Ἀλλ' ὁ Παράκλητος ἠδούκησεν ἵνα, ἐν τέλει, ὁ-
δηγήσῃ ἡμᾶς περαιτέρω, εἰς τὴν θεωρίαν τῆς Ἐκ-
κλησίας, εἰς τὴν, ὅσον ἔνεστι, δυνατὴν ἀποτίμῃσιν
τῆς ἐνεσιτώσεως καταστάσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐ-

Καθηκόντως καταθέτω εὐλαβῶς τὴν παρούσαν
οὐντομον εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ
Σώματος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν διαγενομένην Πρώ-
την Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν συνελ-
θούσαν εἰς τὸ Ὀρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριαρχείου ἐν Chambésy τῆς Γενεύης ἀπὸ 21
μέχρι καὶ 28 Νοεμβρίου 1976. Ἡ Συνοδικὴ Ἐ-
πιτροπὴ, ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Περιστερίου

τῆς, καὶ ἔτι πλέον εἰς τὴν ἀναζητήσιν καὶ ἐξεύρε-
σιν τῶν μᾶλλον προσφόρων τρόπων πρὸς θεραπείαν
αὐτῶν.

Ὅθεν, ἄνευ οὐδεμιᾶς θριαμβολογίας, ἀλλ' ἐν
πάσῃ ταπεινότητι, δυνάμεθα σήμερον νὰ ὁμολογήσω-
μεν ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου, ὅτι ἤρ-
κησεν ἡμῖν ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ ὅτι ἡ δύναμις
Αὐτοῦ ἐτελειώθη ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν.

Ἐπανακάμπτοντες εἰς τὰ ἴδια, ὡς κομίσωμεν τὴν
ἐν τῇ ἐνότητι τῆς Ὀρθοδοξίας βιωθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν
Θεῖαν Χάριν καὶ τὴν ἐν τῇ Διασκέψει ταύτῃ, παρὰ
πάσας τὰς ἀνθρωπίνους ἀσθενείας ἡμῶν, ἐν τέλει
τελειωθεῖσαν δύναμιν τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας,
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ Κυρίου τοῦ κόσμου.

Ὅμως συγχρόνως ὁμολογοῦμεν, ὅτι εἰς ἐνέργειαν
τῆς χάριτος καὶ εἰς τελείωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ Κυ-
ρίου συνημπούρησαν ἡ ἀγάπη, ἡ θέλησις ὑπακοῆς
εἰς τὸ θεῖον θέλημα καὶ εἰς τὸ ἅγιον συμφέρον τῆς
μιᾶς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Διασκέψει ταύτῃ.

Διὸ καὶ εὐχαριστοῦμεν, ἀδελφοί, πᾶσιν ἡμῖν, οἵ-
τινες, ὑπερβάντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ ἴδια θέληματα καὶ
τὸν τοπικισμὸν καὶ τὴν μικρὰν θεωρίαν τοῦ μεγάλου
μωσιθοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἠροῖξαστε τοῖς πιστοῖς καὶ
τῷ κόσμῳ τὴν Ὁραίαν Πύλιν αὐτῆς ἵνα θεαθῶσι
τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ὑπερθεῖν Αὐτοῦ ἀκό-
μητον τῆς Ὀρθοδοξίας καρδίαν.

Ἀπ' αὐτῆς, λοιπόν, δεῦτε πάντες λάβωμεν ἐκ
ρέου, καὶ ἐκ νέου μεταδώσωμεν φῶς, φῶς ἐκ τοῦ
ἀνεσπέρου τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως φωτὸς καὶ δο-
ξάσωμεν Χριστὸν τὸν Ἀνασίτατον ἐκ νεφῶν, μεθ'
ἡμῶν δὲ καὶ δι' ἡμῶν, ἐν τῇ εὐοφῶν Ὀρθοδόξῳ
μαρτυρίᾳ, δοξάσῃ Αὐτὸν καὶ ὁ κόσμος. Ἀμήν.

Τὴν ἐπομένην 30 Νοεμβρίου οἱ Σύνοδοι, τελέσαν-
τες τὴν θρονικὴν ἐορτὴν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταν-
τινουπόλεως, ἐκλείσαν τὰς ἐργασίας τῆς Διασκέψεως
μὲ ἠδύνημένην τὴν συνείδησιν τῆς ἀπολύτου ἐνότητος
τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὀρ-
θοδόξου Ἐκκλησίας.

† Ὁ Περιστερίου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἀλεξάνδρου, Χίου Χρυσοστόμου καὶ Διδυμοτείχου Ἀγαθαγγέλου καὶ τοῦ εἰδικοῦ θεολογικοῦ συμβούλου αἰδ. πρωτοπρ. καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Ρωμανίδου, θεωρεῖ ὑποχρέωσιν αὐτῆς, ὅπως εὐχαριστήσῃ Ὑμᾶς τε καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου διὰ τὴν ἀνάθεσιν ἐνὸς τόσοον σοδαροῦ ἔργου, ὡς ἡ ἐκπροσώπησης τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἀ΄ Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν ταύτην.

Ἡ Ἀ΄ Προσυνοδικὴ Διάσκεψις συνήλθε διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἀπόφασιν τῆς Διορθοδόξου Ἀ΄ Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1971 εἰς Γενεύην, ὅπως αὕτη (ἡ Ἀ΄ Προσυνοδικὴ) προβῆ εἰς πληροστέραν πανορθόδοξον ἐκφρασιν καὶ διατύπωσιν τῶν ἐπιλεγέντων ἐξ θεμάτων ἀπὸ τὸν κατάλογον τῆς Ἀ΄ ἐν Ρόδῳ Πανορθοδόξου Διασκέψεως. Ἡ ἀπόφασις ἐκεῖνη προέβλεπε συγχρότως καὶ τὸν ὀριστικὸν καθορισμὸν τῶν θεμάτων ἀπὸ τὸν ἐπιτελεῖ ἐκεῖνον πίνακα, ὡς ἡ μέλουσα νὰ συνέλθῃ σὺν Θεῷ Ἁγίῳ Ἀγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος νὰ ἔχῃ πρὸς αὐτῆς συγκεκριμένον καὶ πανορθόδοξον ἐγκριμένον καὶ συμπεφωνημένον πίνακα θεμάτων. Ἀκριβῶς αὐτὸ ὑπῆρξε καὶ τὸ συσῶδες ἔργον τῆς Ἀ΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως, ὡς καὶ ἡ διαδικασία διὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν τῶν θεμάτων.

Ὅτι μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἢ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένη ἀναθεώρησις τῶν θεμάτων τοῦ καταλόγου τῆς Ρόδου (1961), ἔδει νὰ ὑλοποιηθῆ. Πρὸς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν μακρὰν αὐτῆς παράδοσιν διὰ τὸν χειρισμὸν τοιοῦτων πανορθοδόξων ζητημάτων, κατέληξε, μετὰ ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις καὶ ἀναζητήσεις, εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀνασυντάξεως τοῦ καταλόγου, ἔχουσα ὡς γνώμονα δύο σταθερὰς θέσεις: α) τὸν παραμερισμὸν τῶν δογματικῶν καὶ κανονικῶν θεμάτων, τῶν ἤδη ὀρθοδόξων καὶ θεολογικῶς λελημένων, καὶ β) τὴν πρόκρισιν τῶν πρακτικῶν καὶ ἐποφελῶν διὰ τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ χριστιανικὸν ποίμνιον θεμάτων, ἅτινα ἐν ἀνεύματι ἀδελφότητος κατόπιν ἐνδελεχοῦς συζητήσεως, μετὰ τῶν ἄλλων ὀμοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔδει νὰ ὀριστικοποιηθοῦν.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ βασικοῦ καὶ μοναδικοῦ τούτου σκοποῦ, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, κατὰ Μάϊον τοῦ παρελθόντος ἔτους (1976) ἐπεφόρτισε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνα κ. Μελίτωνα νὰ ἐπισκεφθῆ τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ τὰς Ἀδιοκεφάλους Ἐκκλησίας πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ διερευνησιν τῶν ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος ἀπόψεων αὐτῶν.

Μετὰ ἀπὸ τὴν σοβαροτάτην ταύτην ἀποστολὴν καὶ περιοδείαν τοῦ Σεβ. Χαλκηδόνα ἀνὰ τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἥτις ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀπόλυτον συμφω-

ρίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ Αὐτοῦ Θεοτάτη Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος, ὥρισεν, ὅπως α) συνέλθῃ ἡ Ἀ΄ Προσυνοδικὴ Διάσκεψις πρὸς καθορισμὸν τῶν θεμάτων καὶ τῆς διαδικασίας τῆς Μεγάλης Συνόδου ἀπὸ τῆς 20-30 Νοεμβρίου 1976 εἰς Γενεύην (Πατρ. Ὁρθόδοξον Κέντρον), καὶ β) ἀντιπροσωπευθῆ ἐκάστη Ἐκκλησία ἐπὶ τριῶν ἐκπροσώπων.

Ἡ Ἀ΄ Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, χάρις εἰς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας, ἔσχεν αἰσίαν ἔκθασιν, παρὰ τινὰς ἐκ μέρους τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας διαμαρτυρίας καὶ ἐνοστάσεις, ἐλεγχθείσας ἀδασίμως, ἐπραγματοποιήθη καὶ κατὰ τὸ κινδουρισθὲν χρονικὸν διάστημα καὶ κατὰ τὸ ἐπιτυχὲς καὶ εὐτυχὲς τέλος. Πρὸς τοῦτο, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον μέρος τοῦ ἔργου, συνέβαλον οἱ ἐξῆς ἀποφασιστικοὶ παράγοντες: α) συντριπτικὴ πλειοψηφία καὶ συμπονοία τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν, δι' ὧν οὗτοι ἀντιμετώπισαν τὰς μέχρις ἀπειλῆς ματαιώσεως τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ ἔργου τῆς Προσυνοδικῆς Διασκέψεως παραδόξως ἐνεργείας τῶν ἀντιπροσώπων κυρίως τῆς Ρωσικῆς καὶ Βουλγαρικῆς Ἐκκλησιῶν. β) Ἡ σθεναρὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν ἀντιμετώπισις ὑφ' ὅλων τῶν ἐλληνοφώνων μὲ τὴν σοβαρὰν συμπαράστασιν τῆς Ρουμανικῆς ἀντιπροσωπείας, ὡς καὶ τῆς Σερβικῆς τοιαύτης. Αἱ ἐλληνοφώνοι Ἐκκλησίαι ὑπῆρξαν ἐξαιρετικῶς σύμφωνοι καὶ ἐπιθετικά. Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ καυχήσεως τονίζομεν, δι' ἡμετέρα Ἐκκλησία μὲ τὴν δυναμικὴν τῆς στάσιν καὶ συμπαράστασιν συνέβαλεν ἀποτελεσματικῶς καὶ τοῦτο ἐπεσημάνθη. γ) Παράγων, λίαν σημαντικὸς, ἐστάθη ἡ δεξιὰ οἰακοσιτροφία, ἡ σύννεσις, ἡ δέξια ἀντίληψις, ὁ λεπὸς χειρισμὸς καὶ ἡ πείρα τοῦ προέδρου τῆς Πανορθοδόξου ταύτης Προσυνοδικῆς Διασκέψεως Γέροντος Χαλκηδόνα κ. Μελίτωνος. Πάντα δὲ ταῦτα συνέβαλον εἰς τὴν, θεία συνάρσει, εὐτυχῆ ἀπὸληξιν.

Σημαντικὸν δὲ κατόρθωμα δέον νὰ θεωρηθῆ, τὸ ὅτι ἀπεφεύχθη ἡ πόλωσις, μὲ τὴν ὁμοφωνίαν πρὸς τὰς ἐλληνοφώνους Ἐκκλησίας, τῶν Ρουμάνων, Σέρβων, Τσεχοσλοβάκων καὶ τῶν Φιλανδῶν. Ἐνώπιον τοῦ συμπλογοῦς τούτου ὄγκου, ἐν τέλει ἐπεχώρησαν οἱ διαφωνήσαντες κατ' ὅλην τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν Ρῶσοι καὶ Βούλγαροι, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὁμολογήσωμεν ἐν ὁμοφωνίᾳ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ Πνεῦμα συνέχει, συντηρεῖ καὶ προάγει καὶ σήμερον τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ὅπου Ὁρθόδοξία, παρὰ τὰς ἡμετέρας ἐλλείψεις, ὡς τοῦτο συνέβη καὶ ἐν Γενεύῃ.

Ἐς ἐπιτροπὴν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς παρουσίας, νὰ προσθέσῃ ὀλίγα τινὰ ἀκόμη ἀπὸ τὰ οὐσιωδέστερα. Πρὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως καὶ καθορισμοῦ τοῦ τρόπου ἐργασίας εἰς ἐπιτροπὰς, προηγήθησαν δύο συσκέψεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἀντιπροσωπειῶν. Εἰς αὐτὰς ἔγινε εἰς κύρια σημεῖα ἡ προετοιμασία τῆς διεργασίας διὰ τοὺς στόχους, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀ-

Ο ΠΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ (†)

Τὴν 8 'Ιουνίου ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης πρ. Δημητριάδος Δαμασκηγός Χατζόπουλος εἰς ἡλικίαν 64 ἐτῶν.

Ἡ κηδεῖα τοῦ ἐκλιπόντος ἐγένετο εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγ. Παύλου εἰς Κόρινθον, τὴν 9 'Ιουνίου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, συμπαραστατομένου δὲ ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν: Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στεφάνου, Κεφαλληνίας κ. Προκοπίου, Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου, Ἡλείας κ. Ἀθανασίου, Ν. Σμύρνης κ. Χρυσοστόμου, Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Ἀλεξίου.

κολονητέαν τακτικὴν εἰς τὰς συζητήσεις καὶ εἰς τὰς ἐπιδιώξεις, καὶ ἐχαράχθη κάπως τὸ διάγραμμα τῆς Διασκέψεως. Οὕτω προεκρίθη ἡ διαίρεσις τῶν συνόδων εἰς τρεῖς ομάδας καὶ ἀντιστοιχοῦς ἐπιτροπὰς πρὸς ταχύτεραν μελέτην τοῦ ἔργου τῆς Διασκέψεως.

Α' Ἐπιτροπή.—Θέμα: Ἀναθεώρησις τοῦ καταλόγου θεμάτων τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου. Ἐξέτασις τῆς μεθοδολογίας προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου ὡς πρὸς τὰ θέματα. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν δεκατριῶν Ἐκκλησιῶν. (Ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας δὲν ἦδυνήθη νὰ προσέλθῃ μετὰ τῶν συμβούλων τῆς).

Β' Ἐπιτροπή.—Θέματα: Γενικὴ ἐπισκόπησις καὶ ἀξιολόγησις τῆς πορείας τῶν σχέσεων καὶ τῶν διαλόγων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὀμολογιῶν, ὡς καὶ μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Μέλη ἀνὰ εἰς ἀντιπροσώπους ἐξ ἑκάστης Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἡμετέραν ἀντιπροσωπεῖαν ἔλαβε μέρος ὁ Σεβ. Διδυμοτεῖζον κ. Ἀγαθάγγελος, τοῦ Σεβ. Χίου κ. Χρυσοστόμου ἀντιπροσωπεύσαντος τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς τὴν Γ' Ἐπιτροπήν, τῆς ὁποίας τὸ μοναδικὸν θέμα ὑπῆρξεν: ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος τοῦ κοινῶς ὑφ' ἀπάντων τῶν Χριστιανῶν ἐορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἐν ὀρισμένῃ Κυριακῇ.

Ἐκάστη ἐκ τῶν τριῶν συγκροτηθειῶν ἐπιτροπῶν εἰργάσθη ἐντατικῶς καὶ μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας μὲ πρόεδρον ὑποδειχθέντα ὑπὸ τῶν μελῶν δι' ἑκάστην Ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν ὑπεβλήθησαν κατὰ σειρὰν αἱ ἐκθέσεις τῶν προέδρων αὐτῶν εἰς τὴν ὀλομέλειαν πρὸς τελικὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν.

Τὰ καθορισθέντα δέκα θέματα διὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον θὰ τὰ διαπραγματευθῶν αἱ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι ἀναθέτουσαι τὴν προετοιμα-

Παρέστησαν ἐπίσης, ὁ πρ. Ἀθηνῶν κ. Ἰάκωβος, ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος, ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδέλφειας κ. Τιμόθεος, ὁ Κίτρους κ. Βαρνάβας, ὁ πρ. Παραμυθίας κ. Τίτος, ὁ Ἀττικῆς κ. Δωρόθεος, ὁ Κορίνθου κ. Παντελεήμων, ὁ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηγός, ὁ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος, ὁ Σύρου, Τήνου κ.λπ. κ. Δωρόθεος, ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Σωτήριος, ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κλεόπας, ὁ Διδυμοτεῖχου καὶ Ὁρεστιάδος κ. Ἀγαθάγγελος, ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμων, ὁ Ταλαντίου κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Σιναίου κ. Δαμιανός, ὁ Ἰορδάνου κ.

σίαν αὐτῶν εἰς πρόσωπα τῆς ἐπιλογῆς ἑκάστης Ἐκκλησίας χωρὶς νὰ ἔχουν αἱ διατυπούμεναι θέσεις δεσμευτικὸν χαρακτῆρα διὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον. Θὰ ὑποβληθῶν δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1977.

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν οὐδαμῶν ὑπόθεσιν τὸ ζήτημα τῆς ἐπανδρώσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ὑπὸ μοναχῶν τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, κρίνεται ἐπιταῦθα ὡς ἀπαραίτητον, νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἀξίωσις τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν κειμένων ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, δὲν δύναται νὰ ικανοποιηθῇ διὰ τρεῖς κυρίως λόγους: 1) Τὸ Ἁγιον Ὄρος εἶναι ἡ μοναστικὴ πολιτεία τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι δηλαδὴ παρορθόδοξον μοναχικὸν κέντρον. 2) Τὸ Ἁγιον Ὄρος ὑπάγεται εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἶναι οἰονεὶ φυσικὴ προσέκτασις τοῦ ποιμνίου του. Καὶ 3) κεῖται ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐδάφους καὶ ἔχει ἄμεσον λόγον τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος νὰ δέχεται ὡς πολίτας αὐτοῦ ἀδεσμεύτως, οὗς ἐγκρίνει ἐν τῷ κυριαρχικῷ αὐτοῦ δικαίωματι. Διότι, ὡς γνωστὸν, πᾶς μοναχὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐγγράφεται εἰς τὸ αὐτόθι μοναχολόγιον μόνον ἀφοῦ ἀποκησῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας. Κατόπιν τῶν θέσεων τούτων, ἀπεφεύχθη ἡ ὑποχρέωσις νὰ υἱοθετηθῇ σχετικὴ πρότασις τῶν οὐλομένων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ταῦτα θέτοντες εὐνοητικῶς εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐξαιτούμενοι τὴν ἐπιείκειαν αὐτῆς διὰ τὰς τυχόν παραλείψεις καὶ ἀτελείας ἡμῶν κατὰ τὴν ἐκπροσώπησιν, ἐπαφιέμεθα εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ τῆς ὅλης Ἱεραρχίας.

Διὰ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν,

† Ὁ Περιστεριῶν ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἐλάχιος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Παλλάδιος, οί Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Αὐλώνας κ. Παντελεήμων καὶ Δωδώνης κ. Χρυσόστομος.

Ἐσαύτως παρέστησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Παπακωνσταντίνου, ὁ Ὑφυπουργὸς οἰκισμοῦ κ. Ρέντης, ὁ Διοικητὴς τοῦ ΟΔΕΠ κ. Ἀρβανίτης, ὁ Βουλευτὴς κ. Παπακωνσταντίνου, ἄλλοι βουλευταί, ἀρεσπαγίται, ἀξιωματοῦχοι τῆς Πολιτείας καὶ πλῆθος κόσμου. Διὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ταλαντίου καὶ Ἀρχιερατματοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀμβρόσιος, ὅστις εἶπεν τὰ ἑξῆς:

«Εἰς θάνατος, ἡ ἁμαρτία
ψυχῆς γὰρ ὄλεθρος».

(Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς)

Ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Σεμνοπρεπῆς τῶν Ἱερῶν χορεία,

Ἐπιτιμώτατε κ. Πρόεδρε τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,

Ἐπιτιμώτατοι κύριοι ὑπουργοί,

Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί,

Ἀγάπης καὶ τιμῆς καθῆκον ἱερὸν καὶ ἀπίσις χρέους θλιβεροῦ μὲν, ἀλλὰ ἀναγκαῖον καὶ πάνυ ἐπιτακτικὸν ὠδήγησε τὰ δῆματα ἡμῶν ἐπὶ τὴν ἀποστολικὴν πόλιν τῆς Κορίνθου, ἵνα κατὰ τὴν ὥραν ταύτην προπέμψωμεν ἐξοδίως τὸν ἐξ ἡμῶν μεταστάτην Μητροπολίτην πρ. Δημητριάδος κυρὸν Δαμασκηνόν.

Αὐτός, ὁ ὁποῖος πολλάκις κατὰ τὸν πολυκῆμαντον ἐπίγειον βίον του ἤλθεν ἀντιμέτωπος μὲ τὸν θάνατον καὶ γενναϊότατα ἐπάλασε σιῆθος πρὸς σιῆθος μαζί του καὶ ἐξήρχετο μέχρι σήμερον νικητῆς, τελικῶς ὑπέκυψεν εἰς τὸ κοινὸν πᾶσιν ἀνθρώποις χρέος. Ἐπλήγη ἀπὸ τὸ πικρὸν θέλος τοῦ θανάτου αἰφνιδίως, καθ' ὃν χρόνον ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν πρὸς πραγματοποίησιν λουτροθεραπείας, ἵνα καὶ πάλιν ἐπαληθεύσῃ ὁ λόγος τοῦ Σοφοῦ Σειράχ, ὅτι «οὐκ ἀθάνατος υἱὸς ἀνθρώπου» (Σοφ. Σειρ. 17, 30).

Κυκλοῦμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην τὴν σορὸν τοῦ ἀοιδίμου τούτου Ἱεράρχου, λείβομεν μὲ δάκρυα τὸ ἱερὸν σκήνωμα αὐτοῦ, τὸ καταστολίξομεν μὲ ἄνθη, καὶ μὲ προσευχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Κύριον τὸ προπέμπομεν, διούντες συγχρόνως ἡμεῖς αὐτοὶ τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου. Αἰτίη ὁ θάνατος εἶναι τὸ ἀναπότρεπτον γεγονός τῆς ζωῆς μας, πρὸ τοῦ ὁποῖου πάντες ἰστάμεθα μετὰ δέους καὶ αγωνίας. Εἶναι δὲ ἴσους πικρὸς ὁ θάνατος, ὥστε καὶ μόνη ἡ ἐνθύμησις αὐτοῦ πλημμυρίζει μὲ ὁδύνην καὶ θλίψιν τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. «ὦ θάνατε, ὡς πικρὸν τὸ μνημόσυνόν ἐστὶν ἀνθρώπων», ἀναφωνεῖ ὁ Σοφὸς Σειράχ (Σοφ. Σειρ. 41, 1).

Ἐπιταίφως ὄθεν ἀνιηγοῦν εἰς τὰ ὧτα μας οἱ λόγοι τοῦ μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Γρηγο-

ρίου τοῦ Θεολόγου: «Εἰς θάνατος, ἡ ἁμαρτία ψυχῆς γὰρ ὄλεθρος». Ἐπέλεξα τοὺς λόγους τούτους ὡς προμετωπίδα τῆς συντόμου ταύτης προσλαλιᾶς, τὴν ὁπίαν σεπιῆ ἐντολῇ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου σιχορογῶ, ὅχι μόνον διότι δύναται νὰ παράσχη εἰς ὄλους ἡμᾶς διέξοδον, καθὼς εὐριοκόμεθα ἐνώπιον τοῦ ἀδιεξόδου, ποῦ ὀνομάζεται θάνατος, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι αὐτοὶ οἱ λόγοι ἐκφράζουν τὸ φιλοσοφικὸν περίγραμμα, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κινεῖται πάντοτε ὁ πιστὸς ἄνθρωπος, μάλιστα δὲ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐργάται καὶ πρότυπα πάντων οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου.

Ἐπὶ τὸ περίγραμμα τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὸν ἀναλωθέντα βίον τοῦ κοιμηθέντος Ἱεράρχου κυροῦ Δαμασκηνοῦ, καθ' ὅσον τὸ δι' αὐτοῦ ἐκφραζόμενον φρόνημα ἀποτελεῖ:

1) κίνητρον πρὸς ἁγιασμόν καὶ προϋπόθεσιν διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ἀφιέρωσιν,

2) ἀφειρητὴν διὰ πᾶσαν ἀγαθοποιὸν κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν δράσιν

καὶ 3) ἐφόδιον ἐν καιρῷ θλίψεως καὶ δοκιμασιῶν.

* * *

Ὁ ἀειμνήστος Ἱεράρχης Δαμασκηνὸς παρήγαγε ἐν ὄσῳ ἑξῆ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἔργον ἐκκλησιαστικόν, κοινωνικὸν καὶ ἐθνικόν, διότι ἀκριβῶς εἶχε κατανοήσει τὸν φόβον τοῦ σωματικοῦ θανάτου, ἐνῶ συγχρόνως εἶχε κατανοήσει ὅτι πραγματικὸς θάνατος διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ὁ ψυχικὸς θάνατος, ἥτοι ἡ ἀπώλεια τῆς ψυχῆς, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν: «αἰ γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Μάρκ. ἡ' 36-37).

Μὲ τὴν πεποίθησιν λοιπὸν ὅτι ἕνας θάνατος ὑπάρχει, ὁ τῆς ψυχῆς, ὁ Δαμασκηνὸς Χατζόπουλος ἐπερὶ τὸν φόβον τοῦ σωματικοῦ θανάτου καὶ ἀναπίσσει τὴν ἐκκλησιαστικὴν, τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν δράσιν αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἔχει ἐν συνόψει ὡς ἑξῆς:

Ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν ταύτην τὸ ἔτος 1913 καὶ ἦτο τέκνον πτωχῆς οἰκογενείας. Ἀπὸ ἡλικίας πέντε ἐτῶν ἐστερήθη τοῦ πατρὸς του καὶ ἔμεινεν ὀρφανός. Περατώσας τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του ἐν Κορίνθῳ εἰδέθη ἐπὶ τὴν πνευματικὴν φροντίδα καὶ προστασίαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κορινθίας Δαμασκηνοῦ, τοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἀντιβασιλέως, τοῦ ὁποῖου καὶ ἀνεδείχθη πνευματικὸν ἀνάστημα καὶ τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν ἀργότερον εἰς τὸν ἐν Σαλαμῖνι τόπον τῆς ὁδύνης καὶ ἐξορίας του. Τὸ ἔτος 1936 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὰ ταῦτα δὲ ἐχειροτονήθη διάκονος ἐπὶ τοῦ τότε Κορινθίας Δαμασκηνοῦ.

(†) 'Ο εις Κύριον ἐκδημήσας Μητροπολίτης
πρ. Δημητριάδος Κυρὸς Δ α μ α σ κ η ν ὸ ς

Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου ἐπηρέτησεν ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς τοῦ 30οῦ Συντάγματος Πεζικοῦ καὶ διεκρίθη διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις του εὐρισκόμενος εἰς τὴν ζώνην τῶν ἐπιχειρήσεων. Καθ' ὃν χρόνον ἐπηρέτει εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον ἠσθένησε καὶ μετεφέρθη πρὸς ροσηλείαν εἰς Νοσοκομεῖον τῆς Φλώρινης. Ἀλλ' ὁ Ζηλωτὴς κληρικὸς καὶ θεομὸς πατριώτης, μόλις εἶδε βελτιωμένην τὴν ὑγείαν του, ἐζήτησεν ἀμέσως τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν μονάδα του, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπέτυχε.

Μετὰ τὴν ἀνυχὴ λῆξιν τοῦ πολέμου καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἐχθρικοῦ κατοχῆς ὁ Δαμασκηνὸς ἐπανέρχεται εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐπηρετεῖ ὡς Πρωτοσύγγελος τῆς Ἀποστολικῆς ταύτης Ἐπαρχίας. Παραλήλως πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν του ἀναπτύσσει καὶ ἔντιονον πατριωτικὴν δρασίαν. Ἡ φλογερὴ ρεαγικὴ ψυχὴ του δὲν κάμπεται πρὸ τοῦ κατακτητοῦ. Εὐκαίρως - ἀκαίρως ὁμιλεῖ, ρουθετεῖ, ἐμψυχώνει τὸν σκλαβωμένον λαὸν τοῦ Θεοῦ. Τελικῶς ἔπειτα ἀπὸ ἐν κήρυγμα, τὸ ὅποιον ἐξεφώνησεν εἰς τὸν ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Νικολάου συλλαμβάνεται ἐπὶ τῶν Ἰταλῶν,

μεταφέρεται διαδοχικῶς εἰς φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Δαρδίου καὶ κατόπιν εἰς Ἰταλίαν.

Ἐκεῖθεν, μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ φασισμού, μεταφέρεται ὡς ὄμηρος εἰς τὸ ἀπαισίας μνήμης φοβερὸν στρατόπεδον τοῦ Νταχάου ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου καὶ παραμένει μέχρι τῆς ἐπὶ τῶν Ἀμερικανικῶν στρατευμάτων ἀπελευθερώσεώς του. Ὑποβάλλεται τότε εἰς μακρὰν θεραπείαν, ἵνα συνέλθῃ ἐκ τῶν δυσπεριγροπῶν κακουχιῶν καὶ τελικῶς ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν περίοδον ἐπηρέτησεν ὡς Γραμματεὺς καὶ ὡς Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἀπὸ δὲ τῆς θέσεως ταύτης κατ' Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1950 ἐξελέγη Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.

Ἀπὸ τῆς νέας ταύτης ἐπάλλξεως ὁ Δαμασκηνὸς μοχθεῖ καὶ ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ ἐμπεισιευμένου εἰς αὐτὸν ποιμνίου, διδάσκει καὶ ρουθετεῖ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀναπτύσσει ἀξιόλογον φιλανθρωπικὴν δρασίαν.

Ἀκολουθῶς ἡ Ἐκκλησία, τιμῶσα τὴν θεοφιλεῖ καὶ ἀγαθοποιὸν προσφορὰν του, κατὰ τὴν 1ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1957 τὸν κατέστησε Μητροπολίτην Δημητριάδος. Καὶ εἰς τὴν νέαν ταύτην ἐπαλξιν ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης ἠγάλωσεν ἑαυτὸν καὶ παρήγαγεν ἔργον πολυσχιδές. Τὴν ἐκ Βόλου διέλευσιν του μαρτυροῦν ὁ Μητροπολιτικὸς οἶκος, τὸ Γυμνασιακὸν Οἰκοτροφεῖον, ἡ Σχολὴ Κωφαλάων καὶ ἄλλα εὐαγῆ Ἱδρύματα τῆς πόλεως ταύτης, ὡς καὶ ἡ ἐνταῦθα παρουσία πιστῶν τέκνων τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας ταύτης κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν.

Ἀλλ' ἡ ἐν Βόλῳ ἀρχιερατεία τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔνδεκα ἀκριβῶς ἔτη μετὰ τὴν αὐτόθι κατάστασίν του, ἦτοι τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1968, διακόπτεται διαίως. Ἀποσπώμενος ἀπὸ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ ἐν μέσῳ θαυμάτης ὁδύνης καὶ μὲ ὑγείαν κλονιζομένην ὁ Δαμασκηνὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐνθυμηθῇ καὶ πάλιν τοὺς λόγους τοῦ Γρηγορίου: «Εἰς θάνατος· ἡ ἁμαρτία ψυχῆς γὰρ ἄλεθρος». Σιγηλὸς ἔκτοτε διέρχεται τὰς ἡμέρας τῆς ὁδύνης καὶ τῆς θλίψεως του ἐρηνοχάζων ἐν Ἀθήναις. Ἐνατενίζων εἰς τὸν δικαιοκρίτην Θεόν, ἀναθέτει εἰς Ἐκεῖνον τὸν ἑαυτὸν του. Διάγει ἐν ὑπομονῇ «ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν... ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων» (Πράξ. κδ' 15). Ἐν τῇ ἐλπίδι δὲ ταύτῃ εὐρισκόμενος καὶ ἐπ' αὐτῇ εὐφρανούμενος ἐκλήθη ἐπὶ τοῦ Πανοικτιζομένου Θεοῦ ἐν τῇ ἀγήρῳ μακαριότητι εἰς ἀνάπαυσιν, κατὰ τὸ γεγραμμένον: «ἀγάπανοίς ἐσὶν ὁ θάνατος, ἰδρώτων καὶ φρονιδῶν βιοτικῶν ἀπαλλαγῆ» (Ἱερὸς Χρυσόστομος, Migne P.G. 96, 33A).

Τοῦτον λοιπὸν τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἄνδρα, τὸν Δαμασκηνὸν Χατζόπουλον, τὸν Ἱεράρχην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος τὸ γνήσιον τέκνον, τὸν ἠρωτικὸν ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἀκαμπτον ἐν ταῖς θλίψεσι, ἠλδομεν ἐνταῦθα νὰ τιμῶμεν καὶ περὶ

«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΠΟΡΕΙΑ»*

«*Ιδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...*».

Αισθάνομαι ιδιαίτεραν χαρὰν ποῦ μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία τὴν ἑσπέραν αὐτὴν νὰ ἐπικοινωνήσω μεθ' ὑμῶν καὶ νὰ πραγματευθῶ ἐν θέμα θεολογικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον, ἐλπίζω, νὰ διαγείρη τὰ αἰσθητήρια ὄργανα τῆς διανοίας ἡμῶν καὶ θὰ βοηθήσῃ ἡμᾶς νὰ πλησιάσωμεν κάπως τὸ βαθύτερον νόημα τῆς πορευομένης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποφασιστικὸν ρόλον διαδραματίζει εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Πρὶν ὅμως ἢ προχωρήσω εἰς τὸ θέμα μου, θεωρῶ ὑποχρέωσιν, ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, θερμῶς νὰ εὐχαριστήσω τὸν διακεκριμένον καθηγητὴν καὶ ἐκλεκτὸν μου φίλον Ἑλλογιμώτατον Κον Γεώργιον Ζώραν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν συνεργάτας, οἵτινες μοὶ ἔδωσαν τὴν εὐκαιρίαν καὶ εὐχαρίστησιν νὰ εὐρίσκωμαι ἐπὶ τοῦ βήματος τούτου ἀπόψε καὶ νὰ διαλλέγωμαι πρὸς ὑμᾶς, τὸ ἐκλεκτὸν μοι καὶ ἀνεπτυγμένον ἀκροατήριον, πρὸς οὐδ' ἀπευθύνω τὴν βαθυτάτην μου ἐκτίμησιν καὶ εὐχαριστίαν διὰ τὸν κόπον εἰς ὃν τὸ ὑμέτερον ἐνδιαφέρον ὑπέβαλεν ὑμᾶς, ὥστε νὰ πλαισιώσητε, διὰ τῆς ὑμετέρας παρουσίας, τὴν διάλεξίν μου.

Ὡσαύτως εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ τὴν λίαν προσφιλῆ μου διεθνοῦς φήμης χορωδία τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Γεωργίου Καρύκη, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν δι-

* Διάλεξις, γενομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», τῆ 1-4-1977, ἡμέρᾳ Παρασκευῆ.

τὴν σοφὸν αὐτοῦ ἴστανται παρεκτός τῶν κατὰ σόφα σαγγενῶν αὐτοῦ κορυφαῖοι ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, τέκνα αὐτοῦ πνευματικὰ καὶ φίλοι περιπόθητοι, ἀπονέμοντες τὰς νεομοιμένας παρ' ἀνθρώποις καὶ τὰς εἰς Ἐκκλησιαστικὸν ἄνδρα προσηκούσας τιμὰς.

Καὶ νῦν, Μακαριώτατε Δέσποτα, περίεμενε τῶν Ἱεραρχῶν χορεία καὶ λοιπῆ τῶν πιστῶν πένθιμη Ὀμῆγνοι, φέροντες εἰς τὴν σκέψιν ἡμῶν τοὺς λόγους τοῦ Μεγ. Βασιλείου, καθ' οὓς ὁ θάνατος «οὐ φθορὰ ἐστίν, ἀλλὰ ζωῆς ἀφορμὴ· οὐκ ἀφανισμὸς ἐστὶ παντελὴς, ἀλλὰ μετὰθασις πρὸς τιμὴν...» (Migne P.G. 30, 112), ἃς μὴ ὀδυρώμεθα διὰ τὴν ἔξοδον τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου, ἀλλὰ δῶμεν αὐτῷ ἀποιχομένῳ τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ προσπέμφωμεν αὐτόν, καθ' ὅσον «μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύεται σήμερον, διὸ ἡτοιμάσθη αὐτῷ τόπος ἀναπαύσεως» ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν μόχθων πολυκυμάντου καὶ πολυμόχθου βίου αὐτοῦ.

«Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ἀξιομακάριστε καὶ ἀειμνήστε ἀδελφὲ ἡμῶν».

εὐθύνωιν τοῦ ἀγαπητοῦ μοι κ. Ἀλέκου Θεοφιλοπούλου, θὰ ἔχη τὴν εὐγένειαν νὰ πλαισιώσῃ δι' ἐκλεκτῶν ὀρθοδόξων ὕμνων, τὴν ἡμετέραν διάλεξιν.

Ἐπέλεξα τὸ θέμα τοῦτο, «Ἡ Ἐκκλησία ἐν πορείᾳ», ὄχι τυχαίως. Ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησία, ἡ παρεξήγησις περὶ τὴν θεολογικὴν αὐτῆς ἔννοιαν καὶ ἡ ἐν πολλοῖς ἀδράνεια ἡμῶν τῶν χριστιανῶν μελῶν αὐτῆς, ἀποτελοῦν μερικὰ ἐκ τῶν ἐρεθισμάτων, τὰ ὁποῖα μὲ παρώθησαν εἰς τὴν ἐπαλογίην τοῦ παρόντος θέματος, τὸ ὁποῖον καλεῖμαι ἐνταῦθα νὰ πραγματευθῶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην καὶ ὑπομονήν.

Θὰ ἐπιχειρήσω δὲ νὰ εἶμαι σύντομος καὶ σαφὴς εἰς τὰς θέσεις μου, παρ' ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ πλήρης διαπραγματεύσις τοῦ ὅλου θέματος ἐντὸς τῶν στενοτάτων ὁρίων τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον διαθέτομεν.

Ἐν τούτοις, σκοπὸς μου σήμερον εἶναι νὰ ἐκθέσω πτυχὰς τινὰς μόνον τοῦ ὅλου θέματος καὶ νὰ «ἐρεθίσω» τὴν σκέψιν σας δι' ἓνα συστηματικώτερον πως, ἴσως κατὰ τὸ μέλλον, Ἐκκλησιολογικὸν προβληματισμὸν.

1. Ἡ πορεία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τὸ τροπάριον τοῦ Ὁρθρου τῆς Μ. Δευτέρας, τὸ ὁποῖον ψάλλεται ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν Ἑσπέραν, ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου, τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, ὡς καὶ κατὰ τὸν ὄρθρον καὶ ἑτέρων ἡμερῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδος, «Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται... κ.λ.π.», νομίζω, εἶναι μία χαρακτηριστικὴ μαρτυρία τῆς ὀρθοδόξου ὑμολογίας περὶ τῆς σημασίας τὴν ὁποῖαν ἔχει διὰ τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πνευματικὴ ἐγρήγορις καὶ κινήσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ συναντήσῃ οὕτως τὸν ἐρχόμενον Νυμφίον.

Εἰς τὸ ὑπ' ὄψιν τροπάριον ὁ Κύριος ἐμφανίζεται ὡς ὁ ἐρχόμενος καὶ συνεχῶς κινούμενος Θεός, κατὰ δὲ μίαν θεολογικὴν ἐρμηνείαν τὸ ὄνομα Θεὸς προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα, «θέειν» ποῦ ἐρμηνεύεται «τρέχειν», δηλαδὴ κινεῖσθαι.

Ἐνταῦθα δὲν ἐπιθυμῶ, νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ῥίζα τοῦ ὀνόματος καὶ ὄρου «Θεός», διὰ νὰ ἀποδείξω τὴν κίνησιν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ ἐνδιαφέρει περισσότερο τὸ προαναφερθὲν τροπάριον.

Εἰς τὸ τροπάριον τοῦτο ὁ ἱερός ὑμνογράφος παρουσιάζει τὸν Θεὸν κινούμενον, πορευόμενον, ἐρχόμενον πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὄχι ἅπαξ, ἀλλὰ συνεχῶς ἐρχόμενον.

Βεβαίως τὸ τροπάριον ἔχει καὶ ἔσχατολογικὰς προεκτάσεις. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔχει σημασίαν εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ὕμνογράφος φέρει τὸ ἔσχατον εἰς τὸ παρόν, τὸ αὔριον εἰς τὸ τώρα, τὸ χθές, σήμερον καὶ αὔριον εἰς τὸ ἐνεργούμενον παρόν.

Ζῶμεν, ἐν τῇ ὑπ' ὄψει θεολογία εἰς τὸ παρόν, τὸ παρελθόν, παρόν καὶ ἔσχατον ὡς ἐν συνεχῆς παρόν.

Ὁ Κύριος Ἰ. Χριστὸς εἶναι ὁ ἐρχόμενος καὶ κινούμενος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκειται εἰς ἐγρήγορον καὶ ἀναμένει κινούμενος, ὄχι εἰς ῥαθυμίαν, νάρκωσιν, ἀλλ' εἰς ἐγρήγορον, τὸν Κύριον, παρεύεται πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ κινούμενος ἄνθρωπος συναντῶνται ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ καθίσταται ἡ κοινωνία τῆς κινήσεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ λυτρωθῇ, οὕτω, ὁ ἄνθρωπος εὐρισκόμενος εἰς αὐτὴν τὴν πορείαν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ πορεία τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεὸς κατεβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν ζωὴν του, τὰ προβλήματα του, τὴν χαρὰς καὶ τὰς θλίψεις του, ἐνοῦται μετ' αὐτοῦ καὶ ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν χώρον τῆς μακαριότητος καὶ ἁρμονίας τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τὸ προαναφερθὲν τροπάριον ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν εὐρίσκειται ἐντὸς αὐτῆς τῆς σωτηριολογικῆς πορείας καὶ κινήσεως, ὅπωςδήποτε καταλαμβάνεται ἀπὸ ὕπνον, ναρκούται, παραδίδεται εἰς τὸν θάνατον καὶ κλείεται ἔξω τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τί σημασία ἔχει διὰ τὸν ἄνθρωπον;

Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον θεολογίαν, τὴν στηριζομένην εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τὴν κοινωνίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος λυτροῦται.

Ἀσφαλῶς ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας του, ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ τὸ ἔργον του δημιουργεῖ ἐνέργειαν καὶ κίνησιν, κατευθύνουσαν τὰ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας ὄντα, ἐντὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ ὄντα ἀναγεννῶνται πνευματικῶς, μεταμορφώνονται ἐν Χριστῷ καὶ ἀποκοτῶν τὰς πραγματικὰς αὐτῶν διαστάσεις, πληρούμενα ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀδηγούμενα βαθμιαίως ἀπολαμβάνουν τῆς μακαριότητος, ὡς προ-ἀνέφερον, τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν καλύτερον τὴν θεολογικὴν ἔννοιαν τῆς πορείας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θὰ πρέ-

πει νὰ ἐρευνήσωμεν τοὺς ὅρους τί εἶναι «ἡ πορεία» καὶ τί εἶναι «ἡ Ἐκκλησία».

Καὶ διὰ μὲν τὴν πορείαν διετύπωσα ἀνωτέρω ὀρισμένως μόνον σκέψεις, τὰς ὁποίας θὰ κατανοήσωμεν καλύτερον ἐὰν ρίψωμεν ὀλίγον φῶς εἰς τὸ ἐρώτημα τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

2. Τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχε δοθῆ ἡ εὐκαιρία εἰς ἐμὲ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ ἀναπτύξω ἐν διαλέξει τὸ θέμα «Τί εἶναι Ἐκκλησία» καὶ νὰ κυκλοφορήσω, δημοσιεύσω μίαν πραγματείαν, τὸ ἔτος 1973 ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἐκεῖ ἐξετάζω, ἐν συντομίᾳ, τὸ ὅλον θέμα «Τί εἶναι Ἐκκλησία» ἀπὸ δογματικῆς καὶ ποιμαντικῆς ἐπόψεως. Ἐπιχειρῶ νὰ ἐρευνήσω τὴν θεολογικὴν ἔννοιαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν προϊστορίαν καὶ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Σκοπὸν καὶ τὸ ἔργον τῆς, τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ θέτω τὸ πρόβλημα, ἐὰν ἡμεῖς σήμερον ζῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Σῶμα Χριστοῦ, καταλήγων εἰς τινὰ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα ἐν πολλοῖς ἔχουν στενὴν σχέσιν μετὰ τὰ δεδομένα τῆς συγχρόνου, πιθανὸν καὶ τῆς μελλούσης πραγματικότητος.

Ἐντὸς τῆς προϊστορίας, τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας διακρίνομεν τὸν ἐνεργούντα Θεὸν καὶ τὸν κινούμενον ἄνθρωπον, ἄλλοτε μὲν νὰ συναντᾶται ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸν Θεόν, πολλάκις δὲ καὶ νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ αὐτόν.

Ἐντεῦθεν παρατηροῦμεν περιόδους εὐτυχίας οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δυστυχίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμουν περισσότερο νὰ διατυπώσω εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα καὶ μάλιστα «τὸ Ἐν Σῶμα τοῦ Ἐνὸς Χριστοῦ».

Τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι πολὺ σημαντικὸν δι' ἡμᾶς.

Ὁ Χριστὸς εἶναι εἰς καὶ ἔχει ἐν Σῶμα, τὴν Ἐκκλησίαν του· ἄρα δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἔχομεν πολλὰς Ἐκκλησίας, ἔχομεν μία.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης καὶ τῆς διδασκαλίας εἶναι θησαυροὶ ἀνεκτίμητοι διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἐν τῇ μακραίῳν πορείᾳ αὐτῆς πάντοτε διατηρεῖ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν κατὰ ἀδιάκοπον τρόπον ἀναδρομὴν τῆς ἀπὸ τὸ τώρα μέχρι τοὺς ἀποστολικούς χρόνους καὶ τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ ἀναπτύσσεται ἀλλὰ δὲν ἀλλοιοῦται, κινεῖται καὶ πορεύεται, ἀλλὰ δὲν χάνει τίποτε ἀπὸ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν οὐσίαν της. Ἀλλάζει ἐνίοτε, ὅτε αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλουν καὶ ἐὰν τοῦτο βοηθῆ τὸν ἄνθρωπον, περίβλημα εἰς τινὰς ἐξωτερικὰς ἐκφράσεις τῆς ζωῆς αὐτῆς, ὅτε τοῦτο ὅμως δὲν ἀποδυναμώνει τὸν σωτηριολογικὸν χαρακτήρα τοῦ ἔργου της καὶ δὲν μεταβάλλει τίποτε ἀπὸ τὴν θεανθρωπίνην φύσιν της.

Θὰ ἡδυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν, ὅτι ὅπως εἰς τὴν Ὑπόστασιν - Πρόσωπον τοῦ ἐνιαίου καὶ ἐνὸς Χριστοῦ συναντῶνται καὶ ἐνοῦνται, ἀτρέπτως, ἀναλλοιώτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως αἱ δύο φύσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη, οὕτως, ὅχι ὅμως κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καὶ ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας, συναντᾶται τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀνθρώπινον, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡνωμένος καὶ ὑπάρχει ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς μέλος τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἡνωμένος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀναπτύσσει κοινωνίαν μετὰ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ὁ ἄνθρωπος κινεῖται καὶ πορεύεται ἐν τῇ πορείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνοῦται μετὰ τοῦ συνανθρώπου ἐν Χριστῷ καὶ ἡνωμένος μετὰ τοῦ συνανθρώπου καὶ τοῦ Χριστοῦ ἐνοῦται εἰς τὸ ἐν Σῶμα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, εἰς τὸ Σῶμα τοῦ ἐνὸς ὅλου Χριστοῦ.

Ἡ παρερμηνεῖα τῆς ἀνωτέρω θέσεως δύναται νὰ δημιουργήσῃ πολλὰ προβλήματα καὶ εἰς τὴν θεολογίαν, ὡς λ.χ. ἡ δημιουργία τῶν προτεσταντικῶν παραφυάδων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὸ ποιμαντικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὡς λ.χ. αἱ κατὰ καιρὸν ἐμφανιζόμεναι ἰδιωτικαὶ προσπάθειαι, αἱ ὁποῖαι, ὅταν δὲν διακατέχωνται ὑπὸ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος δύναται νὰ βλάψωσι τὴν ἐνότητα τῆς πορευομένης ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐργαζομένης Ἐκκλησίας.

Ἀνέφερον προηγουμένως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ταυτίζω τὴν κίνησιν καὶ τὴν πορείαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ τὴν ζωὴν αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἐὰν δὲν κινῆται καὶ ἐὰν δὲν πορεύεται σημαίνει, ὅτι δὲν ἔχει ζωὴν. Τοῦτο ὅμως δὲν συμφωνεῖ πρὸς αὐτὴν τὴν θεανθρωπίνην φύσιν της.

Ἡ νεκρὰ καὶ ἀκίνητη Ἐκκλησία προϋποθέτει νεκρὸν τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἄτοπον. Ἡ ὡς νεκρὰ φερομένη «Ἐκκλησία» δὲν εἶναι Ἐκκλησία, εἶναι ὅ,τιδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησία ζῆ, κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ τὴν ζωὴν

τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνώνει τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον, διότι αὐτὴ ἡ ἐνότης εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Ὅποιος ἐπιχειρεῖ νὰ διαβρώσῃ αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελεῖ ἔργον δαιμονικόν.

Εἰς αὐτὴν τὴν σωτηριολογικὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκει ἐν τῷ παρόντι τὸ ἔσοχον καὶ ζῆ εἰς τὸ παρὸν τὸ μέλλον, προγεύεται δηλαδὴ τὴν πληρότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἐντὸς ἡμῶν ἐστὶ» καὶ ἐὰν δὲν ζῶμεν αὐτὴν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τώρα, ἐὰν δὲν ζῶμεν τὴν κίνησιν καὶ πορείαν τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν στρατευομένην αὐτῆς μορφήν πρὸς τὴν θριαμβεύουσαν αὐτῆς ἔκφρασιν σημαίνει, ὅτι ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ὁ Νυμφίος Χριστὸς ἐρχόμενος, νὰ εὔρη ἡμᾶς ῥαθυμοῦντας, παραδοθέντας εἰς τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν καὶ κλεισθέντας ἔξω τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας του.

Ὁ ἄνθρωπος ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σώματος Του, δύναται νὰ εἶναι ζῶν ἢ καὶ νεκρὸς.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ζῶντα μέλη, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἀσθενῆ ἢ καὶ νεκρὰ μέλη.

Ἡ Ἐκκλησία διακονεῖ τὸ ἔργον της, τὸ ὁποῖον ταυτίζεται μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ καὶ καλεῖ τὰ μέλη της νὰ ἀναπτύξουν πορείαν κάθετον καὶ ὀριζοντίαν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ κάθετος πορεία βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὸν Θεὸν καὶ ἡ ὀριζοντία νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὸν συνάνθρωπον· ἀμφότερα συνυπάρχουν ἐν τῇ πνευματικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ συναντήσῃ τὸν Θεὸν χωρὶς νὰ συναντηθῆ μετὰ τὸν συνάνθρωπον, ἢ καὶ ἀντιστρόφως, νὰ συναντηθῆ μετὰ τὸν συνάνθρωπον χωρὶς νὰ συναντήσῃ τὸν Θεόν. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ θεανθρώπινον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἔργον θεολογικῶς, κάθετον καὶ ὀριζόντιον, δηλαδὴ θεολογικὸν καὶ κοινωνικόν, θεῖον καὶ ἀνθρώπινον.

Ταῦτα πάντα κατανοοῦμεν καλύτερον, ὅταν ἐρευνήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν ἐντὸς τῶν πλουσίων, ὅτι αὐτὴ εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

3. Ἡ Ἐκκλησία ὡς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Μολονότι δὲ ἔχουν δοθῆ πολλοὶ ὀρισμοὶ περὶ Ἐκκλησίας, ἐν τούτοις ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον θεωρῶ καλύτερον εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ ὀρισμὸς οὗτος στηρίζεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ὡς αὐτὴ ἐκφράζεται εἰς τὴν Παύλειον, ἀλλὰ καὶ Ἰωάννειον θεολογίαν.

Ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἔχει ὄχι μόνον θεανθρώπινον, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὑπερφυσικὸν χαρακτήρα, διότι εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ οὐσίᾳ του παραμένει μυστήριον. Ἡ Ἐκκλησία ζῆ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ πορευομένη μεταξὺ αἰσθητοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ, ζῆ συγχρόνως, ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπίνης, καὶ μίαν ὑπερφυσικὴν ζωὴν.

Τοῦτο ἔχει δι' ἡμᾶς μεγάλην σημασίαν, διότι, ἐνώνει ἡ Ἐκκλησία τὸν πεπερασμένον ἄνθρωπον μὲ τὸν ὑπερφυσικὸν Θεόν.

Ἀπὸ τὴν «πληρότητα τοῦ Χριστοῦ» (Κολ. 2, 9) πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας του εἶναι πεπληρωμένα, ὥστε ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, «τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφεσ. 1, 23). Ἐντεῦθεν καὶ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν μυστήριον τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πραγματικότης τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τὸ μέγα Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σημαίνει κάτι πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς ἓνα ἐξαίσιον ἐγκόσμιον ὄργανισμὸν πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἠνωμένων εἰς τὸν τρόπον ζωῆς καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν.

Ἡ Ἐκκλησία «τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ», σημαίνει, ὅτι ἡ πραγματικότης τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐν πορείᾳ εὐρισκομένην, εἶναι τὸ γεγονός τῆς πίστεως εἰς Χριστόν, ὁ ὁποῖος κινεῖ τὴν Ἐκκλησίαν του ἀπὸ τὸν χῶρόν τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὸν χῶρον τῆς Τριαδικῆς ἁρμονίας, μεταφέρει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Θεοῦ, μεταβάλλει τὸν κόσμον εἰς Ἐκκλησίαν, ἐνεργεῖ ὡς τὸ Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας, ὁμιλεῖ, διδάσκει, διαφυλάττει, ἀγιάζει καὶ σώζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συμπορεύονται μετ' αὐτοῦ καὶ μεταφέρονται ἀπὸ τὸν Κόσμον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μολοντί ζῶσιν εἰς τὸν κόσμον, εἶναι δηλαδὴ ἠνωμένοι μὲ Αὐτόν.

Ὁ Ἄπ. Παῦλος χρησιμοποιεῖ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τοῦ οἰκοδομήματος. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας του, «καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφεσ. 1', 22-23).

Ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ ἀναπτύσσεται ἐν Χριστῷ καὶ κινεῖται, διότι εἶναι ζῶν ὄργανισμός. Ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης, ὡς μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀναπτύσσεται ἐν Χριστῷ καὶ προσπαθεῖ νὰ εὕρη τὴν πληρότητά του ἐντὸς τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν σωτηριολογικῆς πορείας καὶ κινήσεως τῆς ὅλης Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν θεολογικὴν σκέψιν τοῦ Ἄπ. Παύλου ὑπάρχουν δύο βασικαὶ ἰδέαι: α) Ὅτι κατέχομεν τὸν Χριστὸν καὶ β) ὅτι κατεχόμεθα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλαδὴ ὁ Χριστὸς εὐρίσκεται καὶ κατοικεῖ ἐντὸς ἡμῶν καὶ ὅτι ἡμεῖς ὑπάρχομεν καὶ ζῶμεν ἐντὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας του.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Χριστιανὸς ἔχει μίαν ἀναφορὰν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῆς Χριστιανικῆς Κοινοτήτος, διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὅχι μεμονωμένην «ιδιωτικὴν» σχέσιν «ἀποκεχωρμένος» τοιοιτοτρόπως ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος.

Εἰς τὴν λυτρωτικὴν πορείαν καὶ κίνησιν, ἐκ τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Θεόν, τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἰδιωτικόν. Ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι Ἐκκλησιαστικὴ, κοινὴ - κοινοτικὴ καὶ ὄχι ἰδιωτικὴ ὑπόθεσις.

4. Τὸ Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκεται ἐν πορείᾳ, ἐν κινήσει, δὲν παραμένει στάσιμον, ἀνευ τινὸς ἀξίας. Τὸ ὄλον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ βάσιν εἶναι ἐν καὶ ἐνιαῖον καὶ ταυτίζεται μὲ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Συνηθίζομεν, διὰ λόγους τεχνικοῦς νὰ διαιρῶμεν τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἰς διδασκτικόν, ἀγιαστικὸν καὶ διοικητικόν. Θὰ ἦτο καλύτερον, ἐὰν ὑποστηρίξωμεν, ὅτι τὸ ἐν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ὁτὲ μὲν ἐμφανίζεται ὡς διδασκτικόν, ὁτὲ δὲ ὡς ἀγιαστικόν, ὁτὲ δὲ ὡς διοικητικόν.

Ἐγὼ δέχομαι καὶ μίαν ἄλλην ἔκφρασιν τοῦ ἐνός ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἔργον λ.χ. Λειτουργικόν, Ἱεραποστολικόν, Διδακτικόν (διατύπωσις διδασκαλίας) καὶ Ποιμαντικόν. (Ὅρα ἡμετέραν μελέτην «Τί εἶναι Ἐκκλησία», Ἀθῆναι 1973 σ. 19-20).

Οἰαδήποτε ὅμως διάκρισις, πολλῶ δὲ μᾶλλον διαίρεσις, τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἰς διαφόρους ἐξωτερικὰς ἐκφράσεις ἔχει σχετικὴν σημασίαν. Ἐνταῦθα προτίθεμαι νὰ ἀναφέρω τινὰ μόνον περὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν πληρέστερον, ὅποια εἶναι ἡ οὐσία καὶ σημασία τῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἡ σημασία τῆς ἐκκλησιολογικῆς κινήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις οἰκειοποιούμενος τὸ ἔργον τοῦτο, ὡς Ἐκκλησιαστικὸν Πρόσωπον καὶ ὄχι ὡς μεμονωμένον ἄτομον, ἀναγεννᾶται καὶ σώζεται.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ Σ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ πτ. Θ., Μ. Ph.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΦΩΣ*

Εἰς μεγάλας ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις ἀνήκει καὶ μία ὡραία Ἑλληνικὴ συνήθεια, ἡ τελετὴ τοῦ Λόγου. Εἰς τὸν Λόγον ἐδρόσκον διέξοδον τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς, τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τῆς Ἐθνικῆς ὑπερηφανείας. Ἀλλὰ ὁ Παναηγρικὸς Λόγος ἔχει καὶ ἐν δαυτέρον ῥόημα. Ἐν αὐτῷ, ἱστορομένου τοῦ παρελθόντος, εὐ-ρίσκομεν τὴν εὐθύνην καὶ τὸ χρέος ἡμῶν, τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, ἔναντι τῶν παλαιότερων καὶ μελλοντικῶν γενεῶν. Αὐτὸ τὸ χρέος ἐκάστου ἐξ ἡμῶν ὑπηρετεῖ καὶ ὁ σημερινὸς Λόγος. Αὐτὸ τὸ καθήκον ἔφερε καὶ τὸν ὁμιλοῦντα εἰς τὸ παρὸν βῆμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ ὁποίου διακεκριμένοι ῥήτορες ὁμίλησαν κατὰ καιροὺς πολλοί.

Μάλιστα δέ, σήμερον, ὅπου διαμάχαι, ἀντιθέσεις καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς γῆς, πολεμικαὶ ἐστίαὶ ἐν δράσει καὶ ἄλλαι εἵτοιμαι νὰ ἐκτραγοῦν ἀνὰ πᾶσαν οἰκωμῆν καὶ ὄραν, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ κίνδυνος μιᾶς πανανθρωπίνης συμφορᾶς, ὅστις πιέζει ὀλοὴν καὶ περισσότερον τὰς ψυχὰς ὄλων, καθιστοῦν τὴν παροῦσαν ἐποχὴν εὐαίθετον διὰ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, ὁ σημερινὸς ἐορτασμός τῆς Μεγαλομάρτυρος Ἀργίας Εὐφρόνης εἶναι πλέον ἐπίκαιρος, ἰδιαίτερος δι' ἡμᾶς, τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες εἰς παρομοίους χρονικὰς περιόδους ἀνατρέχομεν εἰς τὴν ἱστορίαν μας καὶ ἀντιλοῦμεν ἐξ αὐτῆς θάρρος καὶ διδάγματα. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ ὁμιλῶν θὰ σύρῃ τὸ πέπλον τοῦ χρόνου, ὁ ὁποῖος σκέπει τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ θὰ ἀσχοληθῇ δι' ὀλίγων μὲ τὸ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΦΩΣ, ὡς ἐδημιούργησεν αὐτὰ καὶ ἔζησε καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς γῆς ὁ εὐλόγημέ-νος λαὸς τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ τὸ 2.000 π.Χ. κατέρχονται εἰς Ἑλλάδα τὰ πρῶτα Ἑλληνικὰ φύλα, ἅτινα ἐνοῦνται ὁμαλῶς μὲ τοὺς αὐτόχθονας Κάρες, Πελασγοὺς καὶ Δέλεγας. Θὰ ἀραπήσουν τὴν θάλασσαν τῶν, θὰ γίνων οἱ πλέον τολμηροὶ θαλασσοπόροι, θὰ γνωρίσουν ἄλλους λαοὺς, τοὺς μεγάλους πολιτισμοὺς τῆς ἀρχαίου-τητος, τῶν Μινῶων τῆς Κρήτης καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἀνατολῆς, μὲ διαφορετικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα.

Διακρίνον δὲ ἐν αὐτοῖς, τοῖς πολιτισμοῖς, μίαν ἀπαράδεικτον δι' ἑαυτοὺς σκληρότητα τῶν πολιτικῶν νόμων καὶ τῶν ἐπιταγῶν τῆς θρησκείας, ἐγγί-ζουσιν τὸν χῶρον τῆς δουλείας.

Οἱ μεγάλοι δὴλα δὴ ἀνατολικοὶ πολιτισμοὶ θέ-λουν πολίτην δούλον, νὰ κυλῆται κατὰ γῆς εἰς τὸ

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς παρουσίᾳ τῶν Θρησκευτικῶν, Πολι-τικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως Χαλκίδος ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Δοξολογίαν τῆς 5ης Μαΐου 1977 ἐπὶ τῇ ἐκτῇ τῆς Ἁγίας Εὐφρόνης, Προστάτιδος τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς.

πέραςμα τοῦ Ἄρχοντος, ἐνῶ κατὰ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλ-λήνων δημιουργηθέντα πολιτισμὸν πλάσσειται ὁ τύπος τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, δυναμένου νὰ ἀντικρούσῃ τὸν Ἄρχοντα ἀκόμη καὶ νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ.

Οὕτω εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ τοῦ ρομικοῦ καὶ θρη-σκευτικοῦ ἐξαναγκασμοῦ, καλλιιεργεῖται ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς νόμους καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν. Ἐδῶ γεννᾶται ἡ Πειθαρχία.

Ἐκαστος Ἑλλήν πολίτης ὄφειλε νὰ δημιουργῆ-σῃ τὴν ἰδικὴν του ὑπεύθυνον καὶ βλοκλιηρωμένην προσ-ωπικότητα καὶ μὲ πνεῦμα ἀνωτερότητος νὰ θεωρήσῃ τοὺς θεομικτοὺς νόμους, ρομικοὺς τε καὶ θρησκευτι-κοὺς, ὡς νόμους καὶ ἐπιταγὰς τῆς ψυχῆς του, τῆς προσωπικῆς του συνειδήσεως. Αἱ ἠθικαὶ ἀξίαὶ καὶ τὰ πολιτιστικὰ ἐπιτεύγματα, διὰ νὰ εἶναι πράγματι ἀνάλλοιῳτα καὶ αἰῶνια, ἔπρεπε νὰ δικαιωθοῦν ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἐκάστου πολίτου. Μόνον τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ μίαν τοιαύτην φωτεινὴν σύλληψιν καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὸν τύπον τοῦ ἐλευθέρου καὶ φωτεινοῦ ἀνθρώπου, (Πρόβλ. Ι. Κακριδῆ, «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΩΣ», Ἀθήνα 1963, σελ. 41).

Παρὰ ταῦτα δὲν ἀροῦνται οἱ Ἕλληνες τοὺς με-γάλους πολιτισμοὺς. Παραλαμβάνουν ἐξ αὐτῶν καὶ δανεῖζονται πολλὰ στοιχεῖα, ἅτινα ὁμως χρησιμοποι-οῦνται μόνον ὡς ἀπλοὺν μέσον καὶ ὄλικὸν ὑποδομῆς τοῦ ἰδικοῦ των πολιτισμοῦ, τοῦ ἰδικοῦ των ιδεώδους, τοῦ Ἑλληνικοῦ. Καὶ τὸ ἐπέτυχον.

Εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων ἔλαμψε τὸ φῶς, τὸ ψυχικόν, τὸ ἐσωτερικόν, τὸ ἰδικόν των φῶς, τὸ Ἑλ-ληνικόν.

Αὐτὸ τὸ φῶς εἶναι διάχυτον εἰς ὄλους τοὺς το-μεῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, θ' ἀποτελέσῃ δὲ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πο-λιτισμῶν τῆς ἐποχῆς του.

Ἐν σύντομον παράδειγμα θ' ἀναφέρω ἀπὸ τὴν τέχνην:

Ἐνῶ ὁ μὴ Ἑλλήν θὰ καλλιτεχνήσῃ τὸ ἔργον του μόνον κατὰ τὴν μίαν ὄψιν, τὴν ἐμπροσθίαν, μὲ ἀνω-δοὰ χαρακτηριστικὰ, καὶ ἐπὶ μιᾶς συνήθως μαρμαρί-νης πλακῆς, τῆς ὁποίας τὸ δημιούργημα θὰ εἶναι αἰχμάλωτον καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν, ὁ Ἑλλήν γλύ-πτῆς ἐργάζεται τὸ ἄγαλμά του καθ' ὅλα του τὰ μέρη καὶ μὲ κάθε λεπτομέρεια ἐκ τοῦ φυσικοῦ προτύπου. Τὸ ἀπελευθερώνει, ἀπὸ τὴν ἄνυχνον ὕλην καὶ ἀπὸ τὴν ἄμορφον μᾶζαν πλήρως. Θὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἰδι-κὴν του πνοήν, τὴν ζωντανήν, τὴν χαρούμενην, τὴν φωτεινὴν. Δὲν θέλει ἔργα σκοτεινὰ, τραυματισμένα καὶ ἀνάπηρα (Πρόβλ. Ι. Κακριδῆ, ἔ.ἀ. σελ. 49).

Ἡ Σφίγξ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἔργον τοῦ 1400 π.Χ., παραμένει ἕως σήμερον δούλη καὶ αἰχμάλω-

λωτος του ὄγκου τῶν πυραμίδων. Ἐνῶ ὁ Ἐρμῆς τοῦ Πραξιτέλους καὶ ἡ πληθώρα τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν ἔργων εἶναι τέλεια καὶ ἐλεύθερα δημιουργήματα, δυνατόμενα νὰ κινήθουν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ εἰς μέγαν ἀποστάσεις, ὡς ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου. Τὰ διάφορα ἱερά, ἐπίσης, μεταξὺ τῶν ἄλλων χώρων περιέχουν σκοτεινοὺς θαλάμους καὶ ὑπογίους στοάς, ἐνῶ ὁ Παρθενὼν εἶναι κτισμένος εἰς ἄπλετον φῶς, εἰς φῶς Ἑλληνικόν καὶ ἡ Ἁγία Σοφία, Ἑλληνικὸν ἐπίτευγμα, θὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸν ἐπισκέπτην προσκυνητὴν τὸ ἴδιον ἄπλετον Ἑλληνικὸν Φῶς μὲ τὴν μοναδικὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ εἰς μίαν ἀνεπανάληπτον ἔκφρασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Μὲ βάσιν, τὸ πρότυπον τοῦ φωτεινοῦ καὶ ἰδανικοῦ πολίτου, ἔχοντος τὴν πειθαρχίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας καὶ πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας, ἀπεφεύχθη ἡ ἀγνοία καὶ ξενοκίνητος μίσησις καὶ ἐπειτεύθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γῆν ἢ ἀνεπανάληπτος φωτεινὴ δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ἐσφραγίσθη μὲ ἄρογον Ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Ἄλλ' ἐὰν τὸ Ἑλληνικὸν Φῶς ἐπέζησε μέσῳ ἀπειριγράπτων ἱστορικῶν κακοζητιῶν καὶ περιπετειῶν καὶ ἐμεγαλουργήσε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν, κατὰ τὸ 1821, τὸ 12-13 καὶ τὸ 40-49, εἶναι διατὶ εἶχε ἰσχυρὸν σύμμαχον καὶ συμπαροσάτην ἐν ἄλλο φῶς, τὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Ποῖος ἠδυνήθη ποτὲ νὰ προσμετρήσῃ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας χάριν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους; Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ἐν ἄλλο κεφάλαιον τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τὸ ὁποῖον διαφεύγει τὸν περιορισμὸν τῶν τῶν σημερινῶν λόγων καὶ τοῦ ὁποῖου, κεφαλαίου, δυστυχῶς σήμερον ἐπιχειρεῖται ἢ διαστρέβλωσις του.

Τὸ «Ὅστις θέλει» τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας περικλείει ὅλην τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν εὐγένειαν, ἐγγίζουσιν τὰ ἔγκρατα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ὡς αὕτη ἐσφραγισμένη ἐν Ἑλλάδι. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ τὴν ὀριμότητα τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθημάτων του ἐδέχθη ἀνέτως τὸ χριστιανικὸν Φῶς, τὸ ὁποῖον ἀπέτέλεσε ἀδιάσπαστον συζύγιον μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ φωτός ἐν τοῖς βασιλευσθεῖσι εἰς παγκόσμιον κλίμακα, (Πρὸβλ. Ἀρχιμ. Παύλου Ἀθανάτου, ὉΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑ, «ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ», ΑΘΗΝΑΙ 1977, σελ. 35 κ.ε.).

Ἀμφότερα εἰς μίαν προφητικὴν σύνθεσιν θὰ διαδώσουν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴν Χριστιανικὴν Ὁρθόδοξιαν, ἢ θέσις τῆς ὁποίας εἶναι ἀνθεντικὴ εἰς ὀλόκληρον τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἕως σήμερον ἀκόμη. Αὕτη θὰ φωτίσῃ λαοὺς, θὰ ἐκπολιτίσῃ βαρβάρους, θὰ ὀδηγήσῃ ἔθνη εἰς τὸν πολιτισμὸν, θὰ δημιουργήσῃ φωτεινὰς προσοπικότητας καὶ φανογενεῖας, θὰ φωτίσῃ ψυχὰς, θὰ ἐξενγενίσῃ.

Τὸ 1972, ὅτε ὁ ὁμιλῶν ἐπηρέτει εἰς τὴν ἐν Σουηδία Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ὁ Σουηδὸς Καθηγητὴς καὶ Πάστορ Lars Dierf μετὰ ἀπὸ ξενάγησιν αὐτοῦ καὶ ομάδος φοιτητῶν ἐπὶ τοῦ ὁμιλοῦντος εἰς τὴν ἐκεῖ Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, εἶπε: «Εἴμεθα βαθύτατα συγκεκινημένοι, διότι ἤλθομεν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης. Ἡ ἰδική σας Ἐκκλησία, ἢ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ, εἶναι πράγματι ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ». Ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν εἶναι οὔτε σπανία, οὔτε μοναδική. Θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀναφέρω πλήθος ὁμοίων.

Σήμερον δὲ καὶ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, διεξάγεται ἀγροῖως, ἐπὶ διεθνῶς σκηνῆς εἰς πόλεμος μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος. Ἡ νίκη θὰ κλίνῃ κάποτε ὑπὲρ τοῦ δευτέρου, ὡς συνέβη πολλάκις εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἀλλὰ διαρκούντος τοῦ πολέμου, συντελεῖται ἀνακατάταξις, σύγχυσις καὶ ἀνατροπὴ ἀκόμη τῶν ἠθικῶν θεσμῶν καὶ ἀξιών ὡς πρὸς τὴν ἀξιολόγησιν αὐτῶν. Ἐτεροκίνητοι ἰδέαι καταφθάνουν καθημερινῶς εἰς Ἑλλάδα, συνήθως παραμορφωμέναι ἐκ τῆς διαδρομῆς τῶν, καὶ πολλοὶ ἀποδεχόμενοι αὐτὰς ἄνευ σκέψεως καὶ ἐξετάσεως, παρὰσφραγίζονται εἰς μίσησιν ξένων ἀρχῶν τε καὶ θεσμῶν, ὀδηγοῦμενοι συγχρόνως εἰς ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν ἀτάξιαν.

Ἰδιαιτέρως δὲ παρατηρεῖται μία τάσις ἐναντίον τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως, ὡς καὶ ἐναντίον ἐκάστου παραδοσιακοῦ θεομοῦ. Βεβαίως οἱ παραδοσιακοὶ θεομοὶ δὲν περιορίζονται εἰς τὸ γράμμα καὶ τὸν τύπον εἶναι ἀχρηστοί. Ἡ διὰ τῶν θεομῶν ἐλθούσα εἰς ἡμᾶς μέσῳ τῶν αἰώνων ζῶσα ἠθικὴ καὶ χριστιανικὴ παράδοσις φωτίζει τὰ ἄτομα καὶ περιφρουρεῖ τὰ ἔθνη. Εἶναι γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας αἱ εὐεργεσίαι, ἃς ἔλαβεν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐκ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. «Ἄνευ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, π.χ. ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ ἀπώλειο μετὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὅστις ἐξηφανίσθη». Κατὰ τὴν μακροαἰώνια αὐτοῦ ἱστορίαν ὁ Ἑλληνισμὸς ἔλαβεν τοιαύτας ζωτικὰς δυνάμεις ἐκ τῆς Ἐκκλησίας του, ὥστε δι' αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ γράψῃ τὴν λαμπροτέρα ἱστορίαν μεταξὺ ὄλων τῶν λαῶν τῆς γῆς μὲ μοναδικὰ ἀνὰ τὸν κόσμον κατορθώματα.

Οἱ Ἕλληνες σήμερον πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς πηγὰς μας, τὰς Ἐθνικὰς Ἑλληνικὰς καὶ τὰς Ὁρθόδοξους Χριστιανικὰς. Περιοσώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχὴν ἔχομεν ἀνάγκην τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Χριστιανικοῦ Φωτός, ἵνα κατανοήσῃ καὶ φωτίσῃ τὴν ζωὴν μας καὶ τὰ ἔργα μας. Τοῦ Ἑλληνικοῦ μὲν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ Ἀρχαία καὶ ἡ σύγχρονος Ἑλλάς, θεωρουμένη ὄχι ὡς ἐν ἐκπολιτιστικὸν ἀγαθόν, ἰστάμενον μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς στοιχεῖον τῆς ζωῆς μας, ὑπάρχον ἐντὸς ἡμῶν. Τοῦ χριστιανικοῦ δὲ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν πίστις, ἥτις συνώδευσε τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἕως σήμερον, καθ' ὅλα τὰ δύσκολα χρόνια τῆς ἱστορίας του καὶ ἔθεσε καὶ ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ Νέου Ἕλληνα τὴν ἀθάνατον σφραγίδα του, εἴτε τὸ γνωρίζει, εἴτε δὲν τὸ γνωρίζω (Πρὸβλ. Ι. Κακριδῆ, ἔ.α., σελ. 90).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἀπουσία τῶν ἰδανικῶν.

Ἰδιαίτερον ἐντύπωσην ἐνεποίησεν ἡ ἀδιοκτορία τῆς μαθητορίας, ἣτις ἔθεσε τέρομα εἰς τὴν ζωὴν τῆς, ἵνα «εὖρη τὴν γαλήνην». Ἀκόμη μεγαλυτέραν ἐτύπωσιν προὔξενον οἱ λόγοι τῆς συμμαθητορίας τῆς, ἣτις ὡσαύτως ἐπεθύμει τὴν ἀδιοκτορίαν: «Μᾶς κούρασε, —εἶπεν—, ἡ πολὺ καλὴ ζωὴ, πὸν κάναμε... Τὰ εἴχαμε ὅλα... Οἱ γονεῖς μας μᾶς ἔδωσαν τὰ πάντα... Κι' ἔτσι ἡ ζωὴ μας δὲν εἶχε κανένα νόημα!...».

Οἱ σπαρακτικοὶ οὔτοι λόγοι, ὡς παρετήρησεν εἰς σχετικὸν χρονογράφημά του ὁ διακεκριμένος δημοσιογράφος κ. Γεώργ. Ρούσσος, εἶναι οἱ ἐφιαλιτικώτεροι λόγοι, τοὺς ὁποίους «μποροῦν νὰ προσφέρουν σήμερα τὰ νιάτα... Ἐχομε ἐπ' ὄρη μας ἀπειροὺς περιπτώσεις κοριτσιῶν, πὸν αἰσθάνονται τὸ ἴδιο «κενὸν» στὴ ζωὴ τους... καὶ ἔντονο «ἀνικανοποίητο», πὸν τοὺς μεταμορφώνει σὲ «κουρασμένους τῆς ζωῆς», προτιοῦ κὰν νὰ δοκιμασοῦν στὴν πάλῃ καὶ στὸ μὲγθο τοῦ βίου». Τὸ γεγονός αὐτό, κατὰ τὸν ἴδιο χρονογράφο, ὀφείλεται «στὴν τραγικώτερη ἔλλειψη τῶν καιρῶν μας, στὴν ἀπουσία ἰδανικῶν. Καμιά νέα γενιὰ δὲν μπορεῖ νὰ μπεῖ μὲ θάρρος καὶ αἰσιοδοξία καὶ δημιουργικὴ ὁρμὴ στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς χωρὶς κάποια ἰδανικά, πὸν νὰ τὴν κεντρίζουν καὶ νὰ τὴν οἰστορηλατοῦνε... Δὲν ἔχομε ἰδανικά τέτοια, πὸν νὰ θεομαίνοιν τὶς νεανικὲς καρδιές, νὰ τὶς φλογίζουν, νὰ τὶς συνεπαίρουν».

Ἄλλ' ἐὰν δὲν πρόπει νὰ παραγνωρίζωμεν, ὅτι εἰς τὸν τόπον μας ὑπάρχουν, δόξα τῷ Θεῷ, πολλοὶ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐμφεροῦνται ἐπὶ εὐγενῶν ἰδανικῶν, αἱ εὐγλωττοὶ κατὰ τὰ ἄλλα διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ρούσσου πείθουν, ὅτι ἢ ἐπὶ τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου μετάδοσις ἰδανικῶν εἰς τοὺς νέους δὲν εἶναι ἀντιδημοκρατικὸς «σοκοταδισμὸς» ἢ κατάργησις τῆς ἐλευθερίας τῶν νέων, ὡς διατυπώνουν οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν πνευματικὴν διάθρῳσιν τῆς νεολαίας μας, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἐπιβεβλημένον καθή-

Ἀπὸν τὸν λαόν, τὸν ὑπέροχον καὶ εὐγενῆ, τὸν δημιουργὸν τῆς ὡραιότητος ἐν τῇ ἱστορίᾳ συνθέσεως τοῦ ἰδικοῦ του Ἑθνικοῦ Ἑλληνικοῦ Φωτὸς καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ εἰς παγκόσμιον κατηγορίαν καὶ ἀρχήν, ἀπὸν τὸν λαόν, ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῇ καὶ τὸ ἔνδοξον Σῶμα τῆς Ἑλλήν. Χωροφυλακῆς, ἀφοσιωμένον μὲ εὐδύνην εἰς τὸ καθήκον καὶ ἐορτάζον σήμερον τὴν Προσιάτιδα αὐτοῦ καὶ Μεγαλομάρτυρα Ἀγίαν Εἰρήνην Ἡς προσβεβαίαις ἄς δίδει ὁ Ὑψιστος Θεὸς εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, εἰρήνην εἰς τὰς ψυχὰς μας, εἰρήνην εἰς τὴν Ἑλλάδα μας.

Ἀρχιμ. ΠΑΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΤΟΣ

νον, ὅπερ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ σπουδαιότερον αἴτημα τῆς θεωρίας τῆς ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ γνησίας παιδείας.

«Ἀπαράδεκτοι» ταινία.

Ὁ διάσημος ἠθοποιὸς Ὁσκαρ Βέργερ, ἀναφερόμενος ἐν προσφάτῳ συνεντεύξει του εἰς τὴν κατὰ πτωσιν τῆς ποιητικῆς στάθμης τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, ἐδήλωσε πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὰ ἐξῆς: «Ἐχομεν γεμίσει οἱ ὁδοὺς ἀπὸ πορνογραφικὰ θεάματα καὶ ταινίες βίας καὶ φρίκης. Δὲν ἐγκρίνω οὔτε τὸ ἕνα τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ αὐτές... Τὶς ταινίες αὐτὲς τὶς θεωρῶ ἀπαράδεκτες. Τὶς θεωρῶ ἐπίσης ὀλέθριες καὶ ἐντελῶς ἀκατάλληλες γιὰ ἀνηλίκους. Δὲν εἶναι νὰ ἀπορῇ κανεὶς γιὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ποσοστοῦ τῆς ἐγκληματικότητος στὴν ἐποχὴ μας. Ὅταν ἡ βία εἰσχωρήσῃ στὶς ὁδοὺς τῶν κινηματογράφων, γιὰ νὰ μὴν εἰσχωρήσῃ καὶ στὴ ζωὴ μας;».

Ἄλλ' ἐὰν εἰς ἠθοποιὸς κρίνῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὰς τοιοῦτον εἶδους ταινίας, πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ κρίνουν ταύτας αἱ ἀρμόδιαι παρ' ἡμῖν κριτικαὶ ἐπιτροπαὶ ἢ οἱ τροφοδοτοῦντες καὶ αὐτὰ τὰ προγράμματα τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεοράσεως διὰ πολλῶν ἐκ τῶν ταινιῶν τούτων; Εἶναι καιρὸς νὰ ἀσχοληθῶν οἱ ἀρμόδιοι ἐπενδύσεως καὶ σοβαρῶς μὲ τὰ ζητήματα τῆς πνευματικῆς τροφοδοσίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἰδίως τῆς νεολαίας μας.

Εὐθαρσῆς διακήρυξις.

Συνεχιζομένων τῶν προσπαθειῶν πρὸς προσέγγισιν Χριστιανισμοῦ καὶ Μαρξισμοῦ, ὁρθῶς ἢ Α. Ἀγιάτης ὁ Πάπας Παῦλος ὁ ΣΤ', ὁμιλῶν πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Διεθνούς Συννομοσπονδίας Ἐλευθέρων Συνδικάτων, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν διαφορῶν, αἵτινες μέγχοι τοῦδε χωρίζουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ μαρξιστικὰ καθεστῶτα.

Εἰδικώτερον ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἐτόνισεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι σπουδαιότερα τῶν λοιπῶν στοιχείων τῆς οικονομικῆς ζωῆς, προσέθεσεν: «Ἡ πεποιθῆσις αὐτὴ ἀντιπροσωπεύει σφαιρικὴν θεώρησιν, ἣτις ἀντιτίθεται εἰς μίαν ἰδεολογίαν, ἣτις παραδέχεται τὸν ὑλιστικὸν ἀθεϊσμόν, τὴν διαλεκτικὴν τῆς βίας καὶ τὴν ἀπορροφήσιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν ἐπὶ τῆς συλλογικότητος».

Ἡ εὐθαρσῆς αὐτὴ διακήρυξις ποτὲ δὲν πρόπει νὰ λησμονῆται εἰς τοὺς παντὸς εἶδους διαλόγους μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Μαρξιστῶν. Οἱ διάλογοι οὔτοι πρόπει νὰ εἶναι ρεαλιστικοὶ καὶ νὰ μὴ παραγνωρίζουν τὴν δοῶσαν καὶ κράζουσαν πραγματικότητα.

'Ακατανόητος ἀξίωσις.

'Ορθῶς κατεκρίθησαν αἱ περὶ τῶν κατηχητικῶν σχολείων ἀπόψεις διακεκριμένον κατὰ τὰλλα χρονολόγρον, ὅστις ἔγραψε: «Θ' ἀπαλλαγόμε καμιά φορὰ ἀπὸ τὰ «Κατηχητικά»; Θὰ εἶναι ἀπαλλαγὴ τῆς Παιδείας ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ σ' αὐτὴν τῆς 'Εκκλησίας σὲ μίαν ἀπὸ τὶς χειρότερες μορφές της. Μακροῦ ἀπὸ τὴν Παιδεία ὁ Παπιδιομὸς εἶναι τὸ αἷτημα τῆς ἀληθινῆς Δημοκρατίας».

Αἱ ἀπόψεις αὐταὶ παραθεωροῦν ἀφ' ἑνὸς τὸ διὰ τῶν αἰῶνων ἐκπαιδευτικὸν καὶ μορφωτικὸν ἔργον τῆς 'Εκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς καρποὺς τῶν κατηχητικῶν σχολείων καὶ ἐκ τρίτου τὸ γνήσιον δημοκρατικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἀναγνωρίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς διακινήσεως τῶν ἰδεῶν. Τὸ νὰ ἔχουν λοιπὸν οἱ πάντες δικαίωμα λόγου καὶ ἐπιδράσεως ἐπὶ τὴν νεολαίαν καὶ νὰ στερῆται τοιοῦτου δικαίωματος ἡ 'Εκκλησία εἶναι τῷ ὄντι ἀκατανόητος ἀξίωσις.

'Οθεν ἡ ἀναμφισβήτητος κρίσις, ἣτις μαστίζει τὸ κατηχητικὸν ἔργον τῆς 'Εκκλησίας, πρέπει ν' ἀντιμετωπιθῆ ὀχι διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως αὐτοῦ, ἣτις δικαιολογεῖται μόνον ἐντὸς ὀλοκληρωτικῶν καθεστώ-

των, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνανεώσεως αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιουμένων μέσων καὶ μεθόδων.

'Αποκαλυπτικαὶ καὶ διδακτικαί.

Αἱ ἐσχάτως προβλήθεισαι ἐν 'Αθήναις σοβιετικαὶ ταινία «Τὸ πρῶν» καὶ «Ὁ πῦρ καυτὸς μῆνας» εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπὶφύεις ἰδιαιτέρως ἀποκαλυπτικαὶ καὶ διδακτικαί.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ταινία οὐ μόνον ἀποτελοῦν καταδίκην τῆς παρεμποδιζούσης τὴν πλήρη οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν κρατικῆς γραφειοκρατίας, ἀλλὰ καὶ διδάσκουν, ὅτι ἡ ἐπιτυχία πάσης προσπάθειας ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κατὰ πόσον οἱ ἐμφυχοῦντες ταύτην εἶναι ἠθικαὶ προσωπικότητες καὶ ἐμφοροῦνται ὑπὸ ἰδανικῶν.

'Οθεν τὰ μνημονευθέντα κινηματογραφικὰ ἔργα ὀδηγοῦν εἰς ἔμμεσον ἀντίρρῃσιν τοῦ ἱστορικοῦ ὀλισμοῦ, ἐφ' ὅσον καθιστοῦν σαφές, ὅτι ὁ κύριος γεγεσιουργὸς παράγων τῆς παντὸς εἴδους προόδου δὲν εἶναι αἱ οἰκονομικαὶ σχέσεις καὶ τὰ μέσα τῆς τεχνικῆς καὶ παραγωγῆς, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀξιῶν ἐμφορούμενον ἀνθρώπινον δυναμικόν.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

I. P. Chrysostomus Dahm, 'Εκατομύρια 'Ρῶσοι πιστεύουν στὸ Θεό. (Κατ' ἐντολὴ τῆς Aktivita Ostkirchen). Μετάφραση 'Αθανασίου Θεοχάρη. Mriam-Verlag Josef Kuenzli. Θεσσαλονίκη 1972 σ. 278 σχ. 40.

1. Τὸ ἀνά χειρας ἔργον ἐντυπωσιάζει καὶ διὰ τὴν καλαισθητὸν ἔκδοσιν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀραίων εἰκόνων ἐν ἐκάστῳ κεφαλαίῳ καὶ διὰ τὴν παραστατικὴν ἔκφρασιν καὶ διατύπωσιν τῶν διωμάτων, ἅτινα ἔζησεν ὁ Βενεδικτῖνος 'Ιερομόναχος Χρυσόστομος Ντάαμ κατὰ τὴν μακροχρόνιον παραμονὴν του ἐν Ρωσίᾳ. Ὁ σεβάσμιος γέρον εἶναι καὶ πρόεδρος τῆς διαχριστιανικῆς ὀργανώσεως «Aktivitas Ostkirchen». Ὁ ἐπιμεληθεὶς τῆς εἰς τὴν 'Ελληνικὴν μεταφράσεως τοῦ εἰς δεκάδας χιλιάδων ἀντιτύπων κυκλοφορηθέντος ἔργου ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ 'Αθαν. Θεοχάρης, προσομιᾶζόμενος λέγει: «Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ διδίου αὐτοῦ θὰ προβληματίσῃ ὀπωσδήποτε τὸν ἀναγνώστη πᾶνω στὸ θέμα τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας, πὸ εἶναι τόσο στενὰ συνδεδεμένο μετὰ τὴν πίστη καὶ τὴ σωτηρία μας».

2. Καὶ ἡ ἀπλή παράθεσις τοῦ Πίνακος τῶν περιεχομένων παρέχει εἰς τὸν ἀναγνώστην τῆς διδλιοκρισίας τὴν ὀλην εἰκόνα τοῦ ἔργου: Ἡ ὀπὸθεση τοῦ βιβλίου (σ. 9). Τί γράφει ἐνας Ρῶσος περὶ Μπολσεβιτισμοῦ

(σ. 11). «Σὲ κάθε παρανομία, ἡ πονηρία καὶ τὸ φέμμα βασιλεῦσιν» (Λένιν) (σ. 16). —ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΟΥ ΒΙΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΑ (σ. 22): Ρῶσοι γονεῖς βαπτίζουν τὰ παιδιά τους (σ. 22). Τὸ θαῦμα τῶν Ρωσικῶν εἰκόνων (σ. 28). Ἀγριασμός ὀδάτων σὲ θερμοκρασία 28 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μῆ- δὲν (σ. 31). Νύκτα Ἀνάστασης μετὰ δάκρυα χαρᾶς (σ. 53). Πεντηκοστὴ στὸ μοναστήρι τοῦ Σαγκόροκ (σ. 75). Δώδεκα χιλιάδες πιστοὶ σὲ μιὰ λειτουργία στὸ Λένιν-γκραδ (σ. 79). (Μεταξὺ τῶν σ. 32-49 θαυμάσια εἰκόνες, ὧν ἡ περιγραφή δίδεται ἐν σ. 32). —Η ΑΓΙΑ ΡΩΣΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ: Τὸ θαῦμα τῆς Ἀγίας Σοφίας (σ. 85). Μετὰ τοὺς Μογγόλους ἔρχονται οἱ ἄγιοι (σ. 86). Ἡ τρίτη Ρώμη (σ. 87). Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διένεξις τοῦ Πατριάρχου Νικωνος (σ. 105). Ἡ ἀνανέωσις τῆς 'Εκκλησίας (σ. 106). Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου τὸ 1917 (σ. 107). Χωρισμός 'Εκκλησίας καὶ Κράτους (σ. 108). Σκοπὸς τῶν κομμουνιστῶν ἡ ἐκμηδένισις τῆς 'Εκκλησίας (σ. 109). Ἡ πίστις παραμένει θαθεῖα καὶ ζωντανή (σ. 110). Ἐνας φρικτὸς ἀπολογισμός (σ. 111). Κινητοποίηση τῶν πιστῶν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν (σ. 112). Ἡ μεγάλη ἐκπλήξις ἐνός ἐπισκόπου (σ. 112). Ὁ Στάλιν ἐπιτρέπει τὴν ἐκλογὴ Πατριάρχου (σ. 116). Ὁρησκευτικὴ ἀνάστασις (σ. 116). Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος καὶ ἡ νέα τάξι πραγμάτων στὴ Ρωσικὴ 'Εκκλησία (σ. 117). Νέα ἀνθισι τῆς 'Εκκλησίας (σ. 137). Ἡ τρομοκρατία τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὸν Κρούτσιεφ (σ. 138). Κλείσιμο τῶν Μοναστηρίων καὶ μαρτύρια τῶν Μοναχῶν (σ. 139). Ἀγιότητα καὶ θάρρος τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Νικόλαος ἀπένευσε προσφάτως τὸ παράσημον τοῦ ἱστορικοῦ πατριαρχικοῦ του θρόνου εἰς τὸν Ὁμότιμον Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντῖνον Μπόνην διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ προσφερθείσας καὶ προσφερομένας πολλαπλὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἱεράν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην.

Ἡ προσγενομένη πρὸς τὸν σεβαστὸν Καθηγητὴν τιμὴ ἀνακαλᾷ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔ

τιμηθεὶς ἀόκνως διακονεῖ, ἔσθην μὲν ἐργαζόμενος ὡς Διευθυντῆς τῶν περιοδικῶν «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», ἐτέρωθεν δὲ ὡς ὁ κύριος ἐπιστημονικὸς σύμβουλος τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδόσεως τῶν πατερικῶν κειμένων.

Αἱ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίαι αὐταί, ὡς καὶ τὸ ἀξιολογώτατον εἰς ἔκτασιν καὶ ποιὸν θεολογικὸν συγγραφικὸν ἔργον τοῦ κ. Μπόνη, δικαίως ἐφεέλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ ἀπέσπασαν τὰς πατριαρχικάς του ἐσλογίας.

ἐπισκόπου Ἐρμογένη (σ. 141). Σκοπὸς τῶν κομμουνιστῶν ἢ αὐτοκαταστροφὴ τῆς Ἐκκλησίας (σ. 144). Τὰ Φρενοκομεία (σ. 146) (σ. 56-72 ὠραιόταται εἰκόνας μετὰ τῆς περιγραφῆς τῶν ἐν σ. 56. Ὁμοίως ἐν σ. 89-104, σ. 121-136, σ. 153-168). Ο Μ Ο Λ Ο Γ Η Τ Ε Σ Κ Α Ι Π Ρ Ο Φ Η Τ Ε Σ: Ἡ κραυγὴ τῶν διωκομένων ἀκούγεται στὴ Δύση (σ. 172). Πάσχα στὸ στρατόπεδο συγκεντρώσεως (σ. 172). Ἐνας Ρῶσος κατάσκοπος ἐπιστρέφει στὸ Θεὸ (σ. 174). Ὁ Ἀβραὰμ Τέρτς - Σιγγιάφσκυ γράφει μέσα ἀπὸ τὴ Φυλακὴ (σ. 174). Ὁ Χριστὸς ἐπὶ Σκηνῆς στὴ Μόσχα (σ. 176). Ἐνας κομμουνιστὴς ὁμιλεῖ γιὰ τὸ Μοναστήριον τοῦ Σαγκόρσκ (σ. 177). Ἡ θυγατέρα τοῦ Στάλιν ζητεῖ νὰ βαπτισθῆ (σ. 178). Προβλέψεις τοῦ "Όττο Ἀμψμπουργκ (σ. 182). Ὁ Χέλσερ - Κεῖς προφητεῖει γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ρωσίας (σ. 183). Ντοστογιέφσκι ὁ φωτισμένος Ρῶσος Πατριάρχης (σ. 201). Τὸ βιβλίον ἐνὸς Ρώσου Ἱερέα (σ. 203). Μήνυση ἐνὸς ἥρωα. Ἡ μαρτυρικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Σολζενίτσιν (σ. 205). Μία ζωὴ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν (σ. 211). Ἐσχάσαμε τοὺς μάρτυρας τῆς Ἀνατολῆς; (σ. 233). Ἐνας Ἀμερικανὸς Καθηγητὴς στὴ Μόσχα (σ. 237). Ἡ θαρραλέα Αἴντα (σ. 240). Τὸ θαῦμα τῆς προσευχῆς (σ. 241). Τὰ δάκρυα ἐνὸς κομμουνιστῆ (σ. 242). Ἡρωϊκὸ θάρρος Ρωσίδων μητέρων (σ. 247). 17.000 Καθολικοὶ τῆς Λιθουανίας γράφουν στὸν Μπρέζνιεφ (σ. 270). «Ἐταῖ θὰ ἔρθῃ» (σ. 273). (σ. 185-200 εἰκόνας. Ὁμοίως 217-232. Ὁμοίως 249-264). — Ἐν τέλει (σ. 275-278 σύντομοι ὑποσημειώσεις).

3. Τὸ ἔργον εἶναι συγκλονιστικόν. Εἶναι ἄμα καὶ διαφωτιστικόν. Κύριος σκοπὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἱερομονάχου εἶναι νὰ καταδείξῃ τὸ θάρρος, τὴν μεγαθυμίαν, τὴν πρὸς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ βασανιστήρια ἥρωικὴν τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ στάσιν καὶ τὴν παρὰ τὰ μαρτυριά του ὁμολογίαν ὅτι διαφυλάττει τὴν εἰς Θεὸν καὶ τὴν χριστιανικὴν του Ὁρθοδοξίαν Πίστιν. Ἀντιρρητικὴ καὶ πολεμικὴ κατὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος τῆς Ρωσίας, ἐναλλάσσονται μὲ τὴν ἔξαρσιν τῆς φυγῆς τοῦ εὐγενοῦς καὶ θαθέως θρησκευόντος μεγαθύμου Ρωσικοῦ λαοῦ, ὅστις παρὰ τοὺς διωγμοὺς καὶ τοὺς βασανισμοὺς, διαφυλάττει καὶ διατηρεῖ τὴν Ὁρθόδοξίαν τῶν προγόνων του, ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησίαν του, κοινωνεῖ τῶν Μυστηρίων, βαπτίζει — ἔστω καὶ κρυ-

φίως — τὰ τέκνα του καὶ εἶναι ἔτοιμος διὰ πάσαν θυσίαν, ἀκόμη καὶ διὰ τὸ μαρτύριον, ἀρκεῖ ὅτι διαφυλάττει τὴν εἰς Χριστὸν Πίστιν του.

4. Ὁ μεταφραστὴς εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων διὰ τὴν ζωηρὰν ἀπόδοσιν τοῦ ξενογλώσσου κειμένου. Ὁ ἀπροκατάληπτος μελετητὴς τοῦ ἔργου ἔχει πολλὰ νὰ καρπωθῆ. Ἀλλ' ὑπεράνω ὅλων θὰ ἀγαπήσῃ ἀσφαλῶς περισσότερον τὸν μεγαλόφρονα καὶ γενναϊόκαρδον Ρωσικὸν λαόν, τὸν μεγαλόνοιον ἥρωα καὶ σύγχρονον μάρτυρα!

Π. Χρ. Γ. Ἀργυρακοπούλου, Θεολόγου - Διαφωτιστοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ Λαοῦ, Ὁ ἀπεσταλμένος Σύμβουλος. Ἀθῆναι 1975, σ. 808.

Εἰς ἐποχὴν τεταραγμένην καὶ ἀνήσυχον, καθ' ἣν ἢ εἰς Χριστὸν Πίστις δάλλεται ποικιλοτρόπως, αἱ δὲ εὐαγγελικαὶ Ἀλήθειαι περιφρονοῦνται ὡς ἀναληθεῖς καὶ ἀνεφάρμοστοι· εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ὑλόφρων ἀνθρωπότης ἀνύψωσεν εἰς εἰδωλα λατρείας πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν πρόσκαιρον βίον τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἐπίγειον καὶ ὕλικόν· εἶναι παρήγορον καὶ εὐχάριστον, ὅτι νέοι ἐπιστήμονες Θεολόγοι, ὑπὸ θερμουργοῦ χριστιανικῆς Πίστεως κινούμενοι καὶ ἐμφοροῦμενοι, καταγίνονται εἰς σύνταξιν ἔργων, ὅσοιον τὸ καὶ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον σημειοῦμενον. Ὁ σ. δίδει εἰς τὸ πολὺ δημόσιον ἐκ τοῦ ἀκνεώτου πλοῦτου τῆς Κ. Δ. θησαυρίσματα πνευματικὰ ἐν μορφῇ Ὁμιλιῶν εἰς πάσας τὰς Κυριακάς τοῦ ἐνιαυτοῦ, Ὁμιλιῶν ἐπικαιρῶν καὶ περιστατικῶν καὶ εἰς Ἑορτὰς τῶν καθ' ἕκαστον μῆνα ἐροταζομένων ὑπὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Ἀγίων. Ζωηρὸς καὶ παραστατικὸς λόγος, πλούσιος εἰς εἰκόνας καὶ ὁμοιώσεις, σαφήνεια διατυπώσεως καὶ ἀπέριττος ἔκφρασις καὶ γλώσσα ἀπλοελληνικὴ καὶ ὑπὸ πάντων κατανοητὴ, εἶναι χαρίσματα ποῦ ἐλκύουν τὸν ἀναγνώστην. Ὁ σ. εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων διὰ τὸ πόνημά του, ἕπερ προδίδει τὸν ἐνδόμυχον πόθον τούτου πρὸς μετάδοσιν τῶν χριστιανικῶν Ἀληθειῶν εἰς ὅσον πλείστους φιλομαθεῖς καὶ εὐδιαθέτους χριστιανοὺς. Ὅθεν καὶ συνιστᾶται ἐκθύμως τοῖς πᾶσι τὸ ἔργον.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ίερά Μητρόπολις Νικαίας

Ἡ Ί. Μητρόπολις ἀπὸ πενταετίας συνέστησε τὸ «Ίδρυμα Συμπαραστάσεως πρὸς Ἀποκατάστασιν Ἀπόρων Κορασίδων» (Ι.Σ.Α.Α.Κ.).

Τὴν 24.4.77 καὶ ὥρα 11.30' εἰς τὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Κέντρου εἰς σεμνὴν τελετὴν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐπέδωκε βιβλιάρια προικοδοτήσεως σὲ 137 ἄπορα κορίτσια ἐν μέσῳ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων τῶν γονέων τῶν κοριτσιῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐξέθεσε μὲ συντομία τὸν κοινωνικὸ σκοπὸ τοῦ Ίδρύματος καὶ ἐκάλεσε τοὺς γονεῖς νὰ ἀνατρέφουν τὰ κορίτσια τῶν σύμφωνα μὲ τὸν Νόμο τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἰδεώδη.

Τὴν Τετάρτην 20ὴν Ἀπριλίου 1977 καὶ ὥραν 7ην μ.μ. στὸ Δημαρχεῖον Περάματος ὁ Μητροπολίτης Νικαίας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ὠργάνωσε συγκέντρωσιν εἰς τὴν ὁποία ἀνακοινώθηκε ἡ κοινωνικὴ ἐρευνα τῆς περιοχῆς Πλαζάκη - Περάματος. Τὴν ἐρευνα ἐνήργησαν Κοινωνικοὶ Λειτουργοὶ τῆς Σχολῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας τῆς ΧΒΝ μὲ συνεργασίαν τοῦ Κ.Σ.Ο. Περάματος.

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν χιλιαστῶν τῆς περιοχῆς Λεγραιῶν Σουνίου - Ἀττικῆς, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ, ἐπεσκέψθη ἐπανειλημμένως τοὺς κατοίκους τῶν Λεγραιῶν, ὅπου ἐτέλεσε τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καὶ ὁμίλησε εἰς αὐτοὺς περὶ τῆς προπαγάνδας τῶν χιλιαστῶν, ἀναπτύξας τὴν ἀντίθεσιν καὶ ἀντεθνικὴν διδασκαλίαν τῶν, προτρέψας τοὺς χριστιανοὺς νὰ προφυλάσσονται καὶ νὰ ἀποφεύγουν τοὺς χιλιαστάς, ὡς ἐπικίνδυνον καὶ μολυσματικὴν νόσον.

Τὴν 3ην Ἀπριλίου εἰς τὸ Κινηματοθέατρο ΑΤΤΙΚΟΝ Σπάτων, ἐγένετο ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις μὲ θρησκευτικὸν μουσικὸν πρόγραμμα. Τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ὀργάνωσιν εἶχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ.

Ἡ Ίερά Μητρόπολις συνεχίζουσα τὴν ἔμπρακτον συμπαραστάσιν πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας καὶ ἔχοντας ἀνάγκην βοήθειας χριστιανούς διένειμε ἐπ' εὐκαισίᾳ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων Σπάτων καὶ Γαργγητοῦ 90 δέματα τροφίμων, ἄφθονον ἔλαιον, 250 τεμάχια κοτόπουλα, ὡς καὶ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν.

Τὴν 23ην τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ὁ Σεβασμιώτατος ἐβάπτισεν εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ Σπάτων τὸν Μαλμπέρ Σινκ Μπάλ, Ἰνδουστὴν τὸ θρήσκευμα, λαβόντα τὸ ὄνομα Ἐλευθέριος.

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Τὴν 30 Μαΐου, Δευτέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μετὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ἡ ὁποία ἐτετέλεθη εἰς τὸ Ἱερόν Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Γερασίμου Λεχαινῶν, καὶ περὶ ὥραν 9.30' ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ 18ου Ἑκκλησιαστικοῦ Ίδρύματος τῆς Ίεράς Μητροπόλεως, τοῦ Νοσοκομείου Λεχαινῶν - Ἀνδραβίδας - Βουπρασίας.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α**ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ**

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσι κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ άρθρου 28 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9)1970 Κανονισμοῦ διὰ μετακλητῶν ἀγάμων κληρικῶν κεκτημένων τουλάχιστον πτυχίον Θεολογίας καὶ κάτωθι παρὰ τῆ Ίεράς Συνόδου θέσεις:

α) Θέσεις προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ άρθρου 178 τοῦ Κ.Ε.Υ.:

Μία θέσις Α' Κατηγορίας Κλάδου Αα2 ἐπὶ τῷ δευτέρῳ εισαγωγικῷ βαθμῷ, 5φ.

Τρεῖς θέσεις Α' Κατηγορίας Κλάδου Αα5 ἐπὶ τῷ πρώτῳ εισαγωγικῷ βαθμῷ, 8φ.

β) Θέσεις προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ άρθρου 178α τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9)1970 Κανονισμοῦ ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 11)1970 τοιοῦτου:

Μία θέσις Α' Κατηγορίας Κλάδου Αα1 Γραμματέων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῷ πρώτῳ εισαγωγικῷ βαθμῷ, 8φ, καλοῦνται οἱ βουλομένοι ὅπως καταλάβωσι τὰς ὡς ἄνω θέσεις καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 9)1970 καὶ 11)1970 Κανονισμῶν ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσι σχετικὰς αἰτήσεις μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν αὐτῶν τῆ Ἀρχιγραμματείας τῆς Ίεράς Συνόδου (Ἰω. Γεωναδίου 14, Τηλ. 712.904) μέχρι καὶ τῆς 25ῆς Ἰουλίου ἐ.ἔ. Οἱ ὑποψήφιοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῆς λεπτομεροῦς προκηρύξεως εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ίεράς Συνόδου.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18ῃ Ἰουνίου 1977

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ί. Συνόδου

Ίερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προκειμένου νὰ πληρωσῶμεν τὰς κάτωθι κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά: 1) Γ' θέσεως ἐφημερίας Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Λαμίας καὶ 2) Διακονικῆς θέσεως Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Λαμίας.

Ἐν Λαμῖα τῆ 10ῃ Μαΐου 1977

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 33 - 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ίεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 346)1976 «περὶ τρόπου πληρώσεως Ἐφημεριακῶν τιμῶν θέσεων καὶ συστάσεως ἐιδικῶν Σχολῶν Ἱερατικῆς Μορφώσεως, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κουδουνίου, 2) Ἁγίου Ἀθανασίου Νεροχωρίου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Παναγοῦλας, 4) Ἁγίας Παρρασκευῆς Προσηλίων καὶ 5) Ἁγίου Βλασίου Σκλαβανῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 24ῃ Μαΐου 1977

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΑΝΤΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θέσεως τοῦ τακτικοῦ Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ίεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ Κανονικὰ καὶ

Νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσής της παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 28ῃ Μαΐου 1977

† Ὁ Μαρωνεὺς ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δρυινοπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἁγίας Παρασκευῆς, 2) Ὑπαπαντῆς Χριστοῦ Βασιλικῆς, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Γοργοπόταμου, 4) Ἁγίας Παρασκευῆς Δροσπηγῆς, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κεφαλοθρόνου, 6) Ἁγίας Παρασκευῆς Ὀρεινοῦ καὶ 7) Ἁγίου Ἀθανασίου Σιταριάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Δελφίνακτῳ τῇ 14ῃ Ἰουνίου 1977

† Ὁ Δρυινοπούλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ν. Σμύρνης

Περίληψις ὑποφάσεως

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς ἀνάγκας ἐπιτελέσεως τοῦ Κοινωνικοῦ ἔργου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, συνφῶς ταῖς κειμέναις νομίμοις διατάξεις, ἀποφασίζομεν τὴν πρόσληψιν τῆς Κοινωνικῆς Λειτουργοῦ Ἑλένης Ρέππα ἐπὶ ἐτήσια συμβάσει ἀπὸ 1.4.1977.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνη τῇ 31ῃ Μαρτίου 1977

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΗΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἰωαννίνων

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει ἀφ' ἐνός τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 346) 1976, «περὶ τρόπου πληρώσεως Ἐφημεριακῶν θέσεων καὶ συστάσεως Εἰδικῶν Σχολῶν Ἱερατικῆς Μορφώσεως» (ΦΕΚ/142/10.6.1976 τεύχος Α'), τὴν ὑπ' ἀριθ. 3154 ἀπόφασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ΦΕΚ 838/26.6.1976, τεύχος Β') καὶ ἐφ' ἑτέρου τὸ ἀρθρ. 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ πληρωθῶσι αἱ ὑφιστάμεναι κεναὶ Ἐφημεριακαὶ θέσεις τῶν Ἑνοριῶν: 1) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀλποχωρίου Μπότσαρη, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀνθρακίτου, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀνθοχωρίου Δωδωνῆς, 4) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀρίστης, 5) Γεν. Θεοτόκου Ἁγίου Μηνᾶ, 6) Ἁγίου Γεωργίου Βλαχάτανου, 7) Ἁγίου Γεωργίου Ἑλλάτης, 8) Ἁγίας Παρασκευῆς Ἡλιοκάλης, 9) Ἁγίας Τριάδος Ἱερομνήμης, 10) Ἁγίων Ἀναργύρων Καστανῶνος, 11) Μετ. Σωτήρος Καλωτᾶς, 12) Κοιμ. Θεοτόκου Κάτω Βίτσης, 13) Ἁγίου Νικολάου Καπεσόβου, 14) Ἁγίας Κυριακῆς Διχωνίου - Λοζανιδῶν, 15) Ἁγίου Νικολάου Λιγούρας - Βατατάδων, 16) Κοιμ. Θεοτόκου Μυροδάφνης, 17) Ἁγίου Νικολάου Μακρόνου, 18) Ἁγίου Δημητρίου Μετσόβου, 19) Ἁγίου Γεωργίου Μουζακαίων, 20) Κοιμ. Θεοτόκου Μπαουσιῶν, 21) Ἁγίου Γεωργίου Νεοχωρίου, 22) Π. Ταξιαρχῶν Πετροβουνίου, 23) Ἁγίων Θεοδώρων Παρδαλίτης, 24) Ἁγίου Βλασίου Πετουαίου, 25) Προφήτου Ἡλιοῦ Ἡεράτης, 26) Κοιμ. Θεοτόκου Ραβενίου, 27) Ἁγίου Βασιλείου Σιστρονίου, 28) Ἁγίου Γεωργίου Σελτσάνων, 29) Τριῶν Ἱεραρχῶν Ριζοῦ, 30) Ἁγίας Παρασκευῆς Ραϊκου, 31) Ἁγίας Παρασκευῆς Σενίκου, 32) Κοιμ. Θεοτόκου Καλοχωρίου, 33) Ἁγίας Παρασκευῆς Περιβλέπτου, 34) Π. Ταξιαρχῶν Κλεισοῦρας, 35) Ἁγίου Γεωργίου Σουλοπούλου, 36) Ἁγίου Δημητρίου Φραγκάδων, καλοῦνται οἱ βουλομένοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης προκηρῆξεως ἐν τῇ Περιοδικῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 17ῃ Ἰουνίου 1977

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Πρωτ. ΓΕΩΡΓ. Δ. ΒΑΓΓΗΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Νικαίας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Περιστερίου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 12 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐγκύκλιος 2151 τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ἀττικῆς Δωροθέου, Θεοφ. Θεοδωρακοπούλου, Ἐκθεσις περὶ τῶν ἀπόψεων τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν Διοίκησιν καὶ Διαχείρισιν τῶν μὴ Ἑνοριακῶν Ναῶν τῶν Κοιμητηρίων.

Μητροπ. Περιστερίου Ἀλεξάνδρου, Ἡ Α'. Προσυνοδικὴ Διάσκεψις.

Τοῦ αὐτοῦ, Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσις Πρώτης Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως.

Ὁ πρ. Δημητριάδος Δαμασκηνός (†)

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Σ. Τριβιζᾶ, «Ἡ Ἐκκλησία ἐν Πορείᾳ».

Ἀρχιμ. Παύλου Ἀθανάτου, Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικὸν Φῶς.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκρισίαι.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθήναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογράφου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.978.